ISSN 1427-809X

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

POLITECHNIKA OPOLSKA
listopad-grudzień 2000 Nr 3 (90)

Własność intelektualna w Politechnice Opolskiej

Jakie stypendia?

Archimedes przy ul. A. Struga 16

Konferencje, sympozja, seminaria

PIERWSI ABSOLWENCI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO ODEBRALI DYPLOMY

Otrzęsiny pierwszaków

Rys. Jolanta Hęcik-Morzyk

Zakątki Opolszczyzny

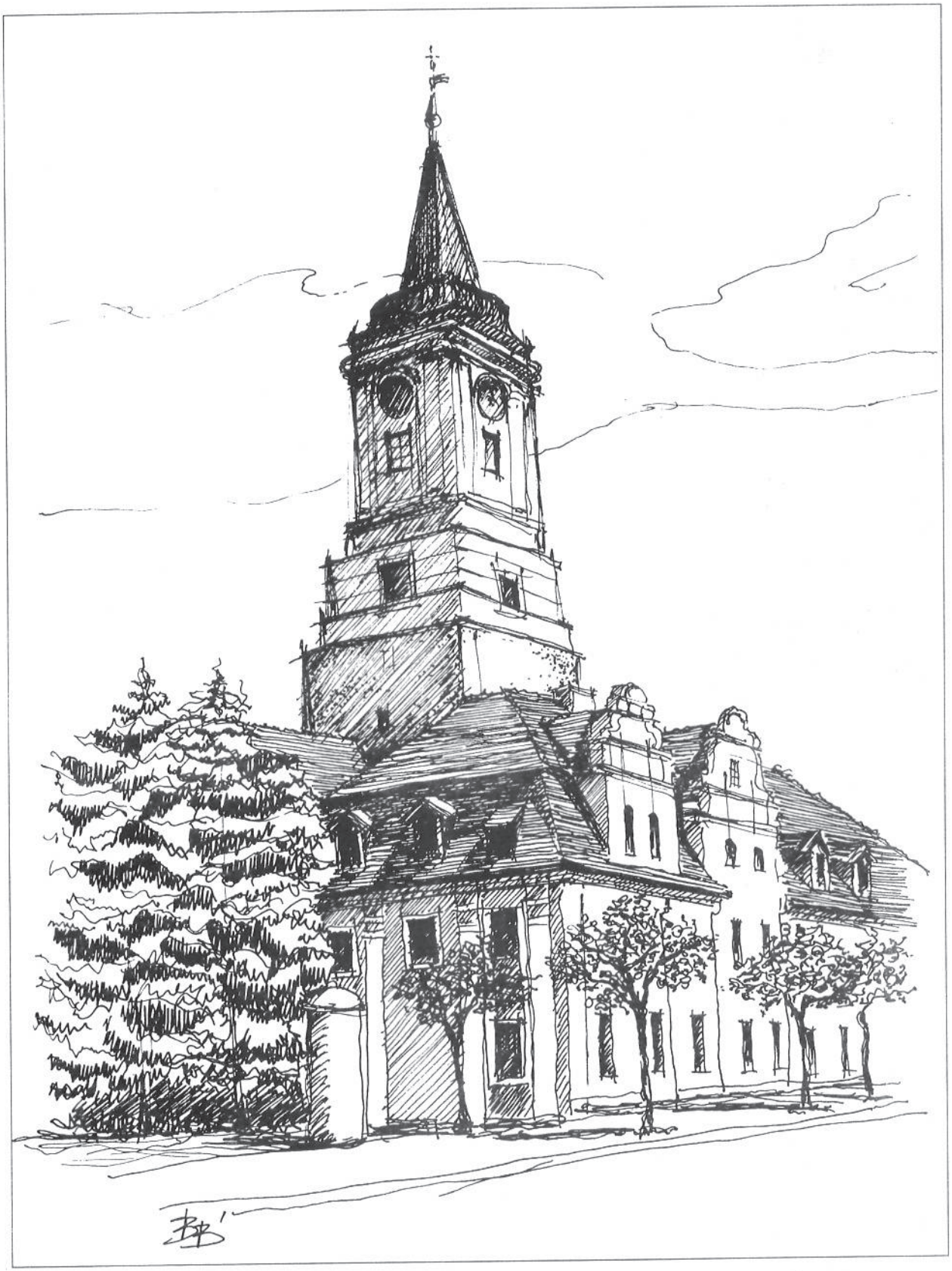

Byczyna – ratusz
Rysowała mgr inż. arch. Bożena Banek,
Katedra Podstaw Projektowania Budowlanego WB

STRATEGIA MUSI BYĆ JEDNA, STARANNIE PRZEMYŚLANA, WIARYGODNA I AKCENTUJĄCA MOCNE I SŁABE PUNKTY

Z mgr. Januszem Fijakiem, uczelnianym koordynatorem programów unijnych rozmawia Krystyna Duda

– Tematem stale obecnym w mediach jest przyjęcie Polski do Unii Europejskiej, jak przygotowana jest Uczelnia do procesu integracyjnego z UE.

– To zależy, kto na ten temat się wypowiada. Generalnie, większość naszej społeczności jest pewnie „za" – mniej lub bardziej entuzjastycznie popiera ogólnopaństwowy proces integracyjny i pewnie doskonale zdaje sobie sprawę z konieczności oraz nieuchronności tych przygotowań. Jednak w szczegółach, ten stan gotowości musi budzić pewne obawy. Owe szczegóły, to przede wszystkim praktyczne posunięcia, aktywność, próby „sprawdzania się" poprzez udział w różnych programach pod egidą Komisji Europejskiej. Tu, nie wystarczy sama deklaracja i teoretyczne szkolenia; konieczna jest dość żmudna (ale w sumie przyjazna) praca, najczęściej zespołowa, sprzyjająca adaptacji – w sumie chodzi o twórcze wypełnianie zaleceń danego programu, czyli o dobry projekt. Przy czym, nikt nikogo nie zmusza: udział w programach jest dobrowolny, ale jeśli już deklaruje się ten udział i następuje faza kontaktu z partnerami, to cały proces musi przebiegać konsekwentnie.

Na przełomie 1998/99 roku została opracowana tzw. Europejska Strategia Edukacyjna Politechniki Opolskiej – to jest, deklaracja programowa dotycząca rozwoju, kontaktów i dążności uczelni do integracji europejskiej poprzez wytyczenie kierunków i jakości kształcenia we współpracy z uczelniami zagranicznymi. *Strategia* była warunkiem podstawowym i koniecznym w chwili przystępowania do *Socratesa*, i z punktu widzenia Programu SOCRATES/ERASMUS jest to rzecz święta. Bez *European Policy Statement* nie przystąpilibyśmy do Programu, bowiem Komisja Europejska odrzuciłaby nasz Kontrakt Uczelniany, a nasi studenci oraz nauczyciele akademiccy nie braliby udziału w wymianie z uczelniami partnerskimi, jak również nie byłoby możliwe otrzymanie subwencji na inne działania.

– Brzmi to bardzo poważnie

– Oczywiście! Przecież Komisja w dużej części (ok. 2/3) finansuje te przedsięwzięcia. Wiele razy interpretowałem vademecum Programu: – te wszystkie założenia i poszczególne akcje, dostępność do częściowych studiów za granicą, granty na organizację wymiany oraz stypendia studenckie, i wreszcie dotacje do wyjazdów nauczycieli na zajęcia muszą do czegoś zobowiązywać. Nie można liczyć na to, że Wspólnota będzie finansowała jakieś jednorazowe, krótkofalowe działania — to nie jest tzw. program „pomocowy" tylko program współpracy międzynarodowej, z wyraźnie zaakcentowanym „wymiarem europejskim"; stąd też, jego założenia muszą być precyzyjnie sformułowane i wiarygodne.

Nie jest już tajemnicą, że dochodziło do humorystycznych sytuacji, gdy różne grupy tego samego środowiska w naszym kraju przedstawiały różne (i nieraz sprzeczne) strategie dotyczące tej samej sprawy; wprowadzało to w osłupienie i konsternacje przedstawicieli Komisji. Strategia musi być jedna, starannie przemyślana, wiarygodna, akcentująca „mocne i słabe punkty". Nasza Strategia została opracowana na lata 1999 – 2002 i została „odnotowana" w Brukseli, już na drugi cykl Kontraktu Uczelnianego na rok akademicki 2001/2002.

– I to wystarczy by wypełnić podstawowe wymogi?

Wypełniliśmy wiele zadań, aby do programu przystąpić, w pierwszym roku podpisaliśmy osiem umów bilateralnych, wprowadza się system ECTS, …ale, od początku brakuje nam prawdziwego pakietu informacyjnego oraz oferty kształcenia dla uczelni partnerskich, językowych kursów przygotowawczych dla studentów wyjeżdżających za granicę, a także koncepcji kursów językowych z języka polskiego dla potencjalnych kandydatów z uczelni zagranicznych.

Z moich doświadczeń wynika, że akcesja proeuropejska – to swoisty sposób bycia, polegający na otwartości, stosowaniu się do określonego kanonu potrzeb i zachowań, ciągłe doskonalenie się poprzez udział w programach. Ten udział nie jest łatwy, ale dobrowolny – i co tu ukrywać, opłacalny – ale na dłuższą metę. To nie jest szybkie zarabianie byle jakich pieniędzy…

– Politechnika uczestniczy od jakiegoś czasu w programach unijnych, jaki ma praktyczny wymiar to uczestnictwo?

– Przepraszam, że zakończyłem poprzednią kwestię tak minorowo, ale czasami przeżywam ogromny stres, gdy muszę rozwiązywać sprawy, nad którymi powinien pracować zespół. Programy – to zarys treści i dziedzin ujętych w pewien system problemowo-finansowy. Każdy z nich odznacza się specyfiką tematyczną oraz swoistym systemem zarządzania, finansowania itp. Efektem finalnym jest projekt. Trzeba naprawdę sporo przeczytać, aby przystąpić do opracowywania danego projektu, a potem współpracować z partnerami. Ale zostawmy to, powróćmy jednak do uczestnictwa w programach,

– no właśnie:

– szczegółowe informacje na temat udziału Uczelni – ściślej, zespołów badawczych, w programach unijnych są na naszej stronie internetowej, która – notabene – również powstała w wyniku uczestnictwa w programie, pod nazwą TEMPUS, i jej uruchomienie wynikało z założeń projektowych. Mówię oczywiście o witrynie całego Działu Nauki i Współ-

pracy z Zagranicą; zresztą, bez tej witryny, nasze uczestnictwo w programie ERASMUS również stałoby pod znakiem zapytania. Proszę wybaczyć, ale nie podam tutaj tematów, ani nazwisk uczestników lub opisów, bo zajęłoby to naprawdę sporo miejsca. Podam natomiast nazwy poszczególnych programów, i stosując najnowszy trend – odeślemy Czytelników do informacji pod adresem www.po.opole.pl/programy.

Praktycznie, od 1992 roku notuje się systematyczny udział jednostek Politechniki Opolskiej, a także – indywidualnie – pracowników naukowych w programach europejskich.

Oto one: program TEMPUS – 5 projektów, ostatni zakończył się bodaj w kwietniu br., CEEPUS – 2 projekty; LEONARDO DA VINCI – w sumie 5, tzn. jeden pilotażowy realizowany jest na bieżąco, 2 projekty /partnerskie/ – to praktyki studenckie, 2 czekają na zatwierdzenie; program naukowy NATO-HTECH – 1 projekt oraz uczestnictwo naszych pracowników w tzw. workshops; program COPERNICUS UOP CT – 1 projekt; ECOLEADER – 1 projekt – warto zaznaczyć, że ten program jest dostępny dla nas jedynie poprzez partnera z UE i nie jest łatwo dostać się tu do konsorcjum; 5. PROGRAM RAMOWY UE – będziemy realizować dwa projekty w ramach tego programu, w tzw. III Programie Horyzontalnym; no i najważniejszy: SOCRATES/ERASMUS – uczestnictwo w tym programie sprowadza się do wymiany studentów i nauczycieli z uczelniami partnerskimi oraz działania (jedynie) w zakresie wprowadzania systemu ECTS, …a szkoda bowiem program daje jeszcze inne, bardzo atrakcyjne możliwości współpracy z uczelniami zagranicznymi. Program ten został zaplanowany przez KE do 2006 roku (podobnie jak Leonardo da Vinci) i mam nadzieję, że rozwiniemy inne formy współpracy.

– A co z programem TEMPUS?

– Faktycznie, był to najbardziej rozpowszechniony i najbardziej intratny program edukacyjny. Obecnie TEMPUS wszedł w III fazę i jego założenia są dość ciekawe, bowiem skierowany został do krajów Europy Wschodniej. Natomiast rola krajów stowarzyszonych w tej fazie Tempusa (m.in. Polski), jest taka, jak krajów Unii Europejskich w stosunku do nas w połowie lat 90., czyli polscy specjaliści mogą być angażowani w roli ekspertów, do projektów tworzonych na uczelniach np. w Rosji, Białorusi lub na Ukrainie, ale ich uczestnictwo musi być pokrywane z własnych środków. Innymi słowy, Komisja Europejska zakłada, że po kilku latach uczestnictwa w programach (do których dostęp był pewnym wyróżnieniem dla Polski), rezultaty i dokonania nie zostały zmarnowane, i stać nas na nakłady w dobrze pojętym duchu „pomocowym" dla krajów Europy Wschodniej.

– Grupa kilkunastu studentów Politechniki wyjeżdża wkrótce na studia za granicę – jak przedstawia się ich program pobytu?

– Plan pobytu jest formułowany w zależności od założeń danego programu. Zacznę od „Leonarda", bo są to (lub będą) wyjazdy w tzw. kategorii wymiany i staże, a dotyczą wyjazdów studenckich na praktyki, czyli do pracy w firmach zagranicznych, z którymi dany projekt jest realizowany (oczywiście, zgodnie z kierunkiem studiów). I tak np. jesteśmy partnerami w dwóch projektach instytucji niemieckich (z Bielefeld i Bremy), które koordynują tzw. europejskie praktyki studenckie. Z naszej uczelni mogą wyjechać po dwie osoby z każdego projektu. Dotychczas (w wyniku specjalnych poszukiwań) zgłosiły się tylko dwie osoby i na szczęście nawiązały już kontakt z potencjalnymi pracodawcami – mam nadzieję, że zakończy się to pozytywnie, aczkolwiek praktyki muszą zakończyć się do 31 lipca 2001 r.

Ogłoszenie w tej sprawie zostało przesłane na wydziały i ukazało się na naszej stronie internetowej wiosną tego roku.

Nieco odmiennie przedstawia się nasz udział w programie SOCRATES/ERASMUS. Tu można znowu zacytować wszystkie jego założenia i Kontrakt Uczelniany 2000/2001, ale jednym słowem chodzi o to, aby studenci poszczególnych kierunków mogli odbyć częściowe studia w uczelni partnerskiej i skorzystać z dotacji stypendialnej Komisji – wynoszącej obecnie 228 euro. W umowach bilateralnych zaplanowaliśmy jednosemestralne wyjazdy na studia: we Francji, w Niemczech, w Wielkiej Brytanii oraz we Włoszech. Podczas rekrutacji na te studia (prowadzonej w marcu i kwietniu br.) zgłosiło się 32 studentów, deklarujących dobrą znajomość języka obcego, dobre wyniki w nauce oraz silną motywację do tego typu przedsięwzięcia. Ci studenci (w końcu, tylko 28 osób), oddani pod opiekę koordynatorów wydziałowych, musieli opracować specjalną dokumentację aplikacyjną, której najważniejszą częścią jest tzw. „porozumienie o odbyciu zajęć według wybranego programu studiów" – jest to porozumienie trójstronne, między uczelnią wysyłającą, uczelnią przyjmującą a studentem. Dziekani odpowiednich wydziałów tych uczelni przyjmują na siebie odpowiedzialność w aspekcie akademickim, a odbyty program studiów za granicą musi być zaliczony w uczelni macierzystej.

– To jest wspaniała okazja do poznania innej uczelni, kultury danego kraju i wzbogacenia swojej wiedzy,

– Takie też są założenia Wspólnoty. Status „Erasmusa" daje możliwość „płynnego" przejścia z uczelni na uczelnię, zwalnia od opłat na naukę i umożliwia otrzymanie dotacji stypendialnej na uzupełnienie większych kosztów podczas studiów za granicą. Nasza Uczelnia, w ramach tzw. wkładu własnego dotuje studentów, oferując im dopłatę na podróż i ubezpieczenie.

Tak więc, program pobytu – a właściwie studiów zależy od indywidualnego podejścia każdego studenta i jego opiekuna naukowego, w uczelni macierzystej i uczelni przyjmującej. W semestrze zimowym 2000/2001, mimo sporych kłopotów organizacyjnych związanych z opóźnioną akcesją Polski do drugiej fazy programu SOCRATES, z naszej Uczelni wyjechało za granicę 9 osób: trzy do uniwersytetu Roma Tre w Rzymie; dwie do Fachhochschule Koblenz oraz cztery do Fachhochschule Stuttgart. Trzeba podkreślić, iż ci studenci wykazali naprawdę dużo dojrzałości w formułowaniu swych programów. Jak wspomniałem, otrzymali subwencję w wysokości 228 euro (kwota, wynika z przeliczeń założonej w Kontrakcie liczby tzw. studentomiesięcy do liczby rzeczywistych wyjazdów) – rzecz w tym, że planowaliśmy więcej – zgłosiło się mniej osób, a faktycznie wyjeżdża jeszcze mniej. W związku z tym, z określonej w Brukseli kwoty grantu, mniejsza liczba studentów może dostać więcej pieniędzy – obliczamy, że będzie to ok. 260 euro. Jest to korzystne dla studentów, ale nie wiemy jeszcze, jak zostanie przyjęty fakt niewykonania 100% założeń, i czy nie skończy się to obcięciem subwencji w przyszłym roku akademickim. Muszę jednak dodać, że

ta niepewność co do ostatecznej kwoty wynika z niezdecydowania i opieszałości samych studentów, na to nakłada się, taki stan pozostawienie ich samym sobie na wydziałach, i tak naprawdę trudno nam przyjąć ostateczną liczę osób, które wyjadą w semestrze letnim. Rekrutacja przeprowadzana jest jeden raz w roku (wiosną), i od jej zakończenia powinien trwać proces przygotowawczy na podjęcie studiów, czy to w semestrze zimowym (od października najbliższego roku akademickiego), czy też letnim. Dla wybranych grup, po rekrutacji powinny odbywać się kursy językowe oraz seminaria z nauczycielami, którzy zadeklarowali wyjazdy na zajęcia do tych samych uczelni partnerskich.

– Politechnika Opolska powinna również przyjąć studentów z zagranicy.

– Równoważność w określonych działaniach jest warunkiem koniecznych w Programie. Powinniśmy przyjąć – jeśli nie tę samą, to zbliżoną liczbę studentów z zagranicy i zaoferować im takie same warunki, jakich oczekujemy od partnerów zagranicznych, dla naszych studentów. Dość drażliwą kwestią są programy kursów w językach obcych. Oferta, na poszczególnych wydziałach, powinna być taka, aby choć w części była atrakcyjna dla studentów z zewnątrz, i to zarówno dla tych, którzy nie znają języka polskiego, jak i dla tych, którzy znają go w minimalnym stopniu. Na razie, jest to oferta zindywidualizowanych studiów na poziomie dyplomowym pod opieką profesora, ale tylko na niektórych kierunkach. Istotą Erasmusa jest również to, że program, jaki formułuje student z zagranicy może mieć charakter studiów interdyscyplinarnych, i wówczas, musimy mu umożliwić odbycie dwóch, trzech kursów np. na kierunku „ochrona środowiska" i jednego lub dwóch z „elektrotechniki", plus kurs, mający charakter społeczno-kulturalny – temu wszystkiemu służy system punktów kredytowych.

– Czy jako koordynator jesteś zadowolony z naszego stanu dostosowania do współpracy?

– Chyba wszyscy zdajemy sobie sprawę, jaki ten stan rzeczywiście jest. Należy jednak przyjąć, że jest to pewien proces i gdybyśmy mieli oceniać go od stanu zerowego – to na pewno, w ten nasz „miniproces dostosowawczy" został włożony ogrom pracy i dziś, mamy trwałe kontakty z kilkunastoma uczelniami europejskimi oraz ośrodkami naukowo-badawczymi, które można w każdej chwili uaktywnić na poszczególne formy współpracy. Ograniczając się tylko do partnerstwa w „Erasmusie" można naprawdę wiele osiągnąć, jednak rola Biura Współpracy z Zagranicą i koordynatora uczelnianego gdzieś się kończy, bowiem po kontaktach wstępnych, kurtuazyjnej wymianie korespondencji i podpisaniu odpowiednich umów przychodzą konkrety: szczegółowe omawianie programów studiów, analiza przedmiotów, wyznaczanie zakresu wymiany studentów i nauczycieli, organizacja zajęć itp. – tego wszystkiego, jedna osoba nie załatwi, nawet nie powinna!

Bardzo mnie smuci fakt, że nie wszyscy nasi studenci mają dziś szansę na wyjazd. Jeden z wydziałów nie ma podpisanej żadnej umowy bilateralnej, przez co studenci (oraz nauczyciele) nie mogą brać udziału w wymianie, bo wydział nie ma partnerów z UE na tę formę współpracy. Oczywiście, były czynione (i są) daleko posunięte starania, aby mimo wszystko studenci mogli wyjechać. Niestety, proponowany kierunek (pochodzący z umowy bilateralnej innego wydziału) był dość odległy od zasadniczego programu studiów i nie mógł być wprowadzony. Rozumiem, że studenci są zawiedzeni, bo nie mogą być „studentami Erasmusa" w tym roku akademickim, a także w przyszłym. Wspominałem, że Kontrakt Uczelniany na rok 2001/2002 został wysłany przed 1 listopada br. W lipcu wszystkie wydziały zostały poinformowane o akcji odnawiania istniejących, oraz zawierania nowych umów bilateralnych z uczelniami zagranicznymi. Aktywność wydziałów nie była imponująca, a proponowane kontakty (zapoczątkowane przez Biuro) nie zostały dotychczas potwierdzone. Nie mogę powiedzieć: – zobaczymy, coś się załatwi lub będziemy kombinować, bo współpracy nie da się ująć w tych kategoriach. Możemy tu tylko liczyć na przychylność naszych partnerów. Oczywiście są wydziały, które znakomicie sobie radzą i ich studenci wykorzystują szansę.

Uważam natomiast, że po przedstawieniu oferty możemy być atrakcyjną uczelnią dla naszych partnerów. Jest kilka mocnych argumentów na potwierdzenie tej tezy, m.in. campus, własne akademiki, stosunkowo niewysokie koszty utrzymania dla obywateli Unii.

– Porozmawiajmy o spotkaniu na temat „Miasto jutra i dziedzictwo kulturowe" – czego to dotyczyło?

– Miałem nadzieję, że pierwszy komunikat, wydany jeszcze w październiku oraz szczegółowy program spotkania jasno określały tematykę. Chodziło o przedstawienie zagadnień sformułowanych w ramach 5. Programu Ramowego Badań, Postępu Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej. Program ten jest postrzegany jako ważne przedsięwzięcie naukowo-badawcze w Europie do 2002 roku (notabene, mówi się już o jego szóstej edycji). 5. Program Ramowy dzieli się na cztery programy tematyczne i trzy horyzontalne, a jego struktura obejmuje niemal wszystkie dziedziny życia. Nasze spotkanie dotyczyło zagadnień z dziedziny „środowisko i zrównoważony rozwój" – tzw. IV program tematyczny. Impreza została zorganizowana w ramach działalności informacyjno-promocyjnej prowadzonej przez Branżowy Punkt Kontaktowy, działający na Uczelni od zeszłego roku i jesteśmy w sieci Punktów Kontaktowych, w strukturze stworzonej przez IPPT PAN oraz Komitet Badań Naukowych. Piąty Program należy do trudnych przedsięwzięć, posiada skomplikowaną strukturę i zasady uczestnictwa. Dlatego też, organizując to spotkanie, które było już trzecim z kolei – ale pierwszym na tak dużą skalę – chcieliśmy przybliżyć szerokiej rzeszy słuchaczy z różnych środowisk naszego regionu problematykę „Miasta jutra…", ujętą przez pryzmat projektów, właśnie w ramach tego Programu.

Możemy się pochwalić, że udało nam się zainteresować naprawdę wiele osób: przedstawicieli miast powiatowych, organizacji samorządowych, Urzędu Miasta, Urzędu Wojewódzkiego, instytucji kulturalnych (muzea, biblioteki), przedstawicieli biur organizujących wypoczynek. Przyjechali również przedstawiciele uczelni: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Śląskiej, Politechniki Częstochowskiej.

Temat spotkania, jest sam w sobie tak nośny, iż ludzie wiedzący nawet niewiele o założeniach 5. Programu Ramowego, chętnie zgłębiają problematykę, ponieważ przy okazji dowiadują się o możliwościach stypendialnych, funduszach na organizowanie konferencji i warunkach uczestnictwa w najważniejszym przedsięwzięciu naukowym w Europie najbliższych lat.

– Dziękuję za rozmowę.

Dziesiątemu w kadencji 1999-2002 posiedzeniu Senatu PO, które odbyło się 15 listopada 2000 r. przewodniczył rektor prof. **Piotr Wach**. Na wstępie przedstawił porządek obrad, do którego uczestniczący w posiedzeniu nie wnieśli zastrzeżeń.

1) Sprawy osobowe:

- wyrażenie zgody na rozwiązanie, z dniem 30 listopada br. stosunku pracy z prof. dr. inż. **Bronisławem Weryńskim,**
- opinia w sprawie mianowania prof. dr. inż. B. Weryńskiego na stanowisko profesora zwyczajnego w PO, z dniem 1 grudnia 2000 r.,
- opinia w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO, na czas określony dr hab. inż. **Janusza Pająka** (IMFiCh),
- opinia w sprawie powołania na stanowisko kierownika Katedry Materiałoznawstwa i Technologii Bezwiórowych dra hab. inż. **Stanisława Króla**.

2) Sprawy dydaktyczne:

- uchwalenie zasad rekrutacji na I rok studiów w r. a. 2001/2002,
- zmiany w planach studiów WM,
- informacja o terminach wnoszenia pod obrady Senatu wniosków o utworzenie nowych kierunków studiów.

3) Sprawy finansowe:

- korekta systemu ekonomiczno-finansowego Uczelni.

4) Komunikaty, zapytania i wolne wnioski:

- wyrażenie zgody na zawarcie umowy o współpracy pomiędzy PO a Uniwersytetem Pedagogicznym im. A. J. Hercana w Sankt Petersburgu (Rosja),
- uchwalenie zmian w Statucie PO
- nadanie sali wykładowej imię profesora Rudolfa KOŚMIDRA.

5) Zatwierdzenie protokołu z posiedzenia Senatu PO w dniu 27 września br.

Zanim przystąpiono do realizacji programu posiedzenia, rektor wręczył nagrodę i list gratulacyjny **Grzegorzowi Kleszczowi**, studentowi drugiego roku wychowania fizycznego, który na tegorocznej olimpiadzie w Sydney reprezentował nasz kraj i zajął ósmą lokatę w podnoszeniu ciężarów.

Realizując przyjęty porządek obrad Senat Politechniki Opolskiej w zakresie spraw osobowych:

- Zgodnie z art. 96 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, wyraził zgodę na rozwiązanie z dniem 30 listopada 2000 r. stosunku pracy z prof. dr. inż. Bronisławem Weryńskim (WB).
- Pozytywnie zaopiniował wniosek dziekana Wydziału Budownictwa o powołanie na stanowisko profesora zwyczajnego w PO, z dniem 1 grudnia 2000 r. na czas do ukończenia 70 lat życia – prof. dra inż. Bronisława Weryńskiego (WB).
- Pozytywnie zaopiniował wniosek dyrektora IMFiCh o powołanie dra hab. inż. Janusza Pająka na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO, z dniem 1 grudnia 2000 r. na czas określony, tj. 5 lat.
- Pozytywnie zaopiniował powołanie z dniem 1 grudnia 2000 r. na stanowisko kierownika Katedry Materiałoznawstwa i Technologii Bezwiórowych – dra hab. inż. Stanisława Króla, prof. PO.

W zakresie spraw dydaktycznych Senat Politechniki Opolskiej:

- Uchwalił zasady rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2001/2002 na wszystkie kierunki i rodzaje studiów.
- Pozytywnie zaopiniował uchwalone przez Radę WM zmiany, od r. a. 2001/2002, w planach studiów:
  a) kierunek *mechanika i budowa maszyn* - zmiana nazwy specjalności studia dzienne magisterskie *konstrukcja i budowa maszyn* na *komputerowe wspomaganie projektowania i badania maszyn,*
  b) kierunek *inżynieria środowiska* - zmiana nazwy przedmiotu na studiach zaocznych uzupełniających magisterskich - alternatywne źródła energii specjalność: *procesy energetyczne* (semestr III) na *chłodnictwo i klimatyzacja*.
- Pozytywnie zaopiniował uchwalone przez Radę WM nowe plany studiów, uwzględniające uwagi wniesionych przez Komisję ds. Dydaktycznych i Studenckich oraz przez członków Senatu PO: kierunek *inżynieria środowiska*

1) studia dzienne uzupełniające magisterskie specjalność: *zarządzanie w inżynierii środowiska* (od r. a. 2001/2002), kierunek *mechanika i budowa maszyn*

1) studia dzienne uzupełniające magisterskie (od r. a. 2001/2002 specjalność: *metody informatyczne w budowie maszyn*,

2) studia dzienne magisterskie

a) specjalność: *samochody i ciągniki*: profil dyplomowania: - *badania pojazdów samochodowych,* **-** *rzeczoznawstwo i bezpieczeństwo pojazdów samochodowych*, (od r. a. 2001/2002),
b) specjalność: *eksploatacja i marketing pojazdów samochodowych*: profil dyplomowania: - *eksploatacja pojazdów samochodowych,* (od r. a. 2003/2004), *zarządzanie i marketing w motoryzacji,* (od roku akademickiego 2003/200
c) specjalność: *technologiczno-menedżerska* (od r. a. 2001/2002**.**

W sprawach finansowych Senat Politechniki Opolskiej uchwalił poprawki do systemu ekonomiczno-finansowego Uczelni.

W punkcie czwartym porządku obrad Senat Politechniki Opolskiej:

- wyraził zgodę na zawarcie przez rektora umowy o współpracy pomiędzy Politechniką Opolską a Uniwersytetem Pedagogicznym im. A. J. Hercana w Sankt Petersburgu (Rosja),
- zgodnie z § 35 ust. 2, pkt. 3a uchwalił następujące zmiany w Statucie Politechniki Opolskiej tj.: wprowadził do Statutu PO nowy § 10a w brzmieniu:

1. Uczelnia może utworzyć własny fundusz stypendialny dla pracowników i studentów na zasadach określonych w ustawie i w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni.

2. Decyzję o utworzeniu lub zniesieniu własnego funduszu stypendialnego podejmuje senat w drodze uchwały.

3. Sposób tworzenia funduszu i regulaminu przyznawania stypendiów z tego funduszu uchwala senat na wniosek rektora.

a) w związku z powyższym ulega zmianie treść § 35 ust. 2, pkt. 3g na: „planu rzeczowo-finansowego na rok kalendarzowy, utworzenia lub zniesienia własnego funduszu stypendialnego oraz regulaminu przyznawania stypendiów z tego funduszu”

Senat Politechniki Opolskiej, na wniosek dziekana Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji, poparty przez Radę Wydziału, nadaje sali wykładowej nr 112 znajdującej się w budynku Wydziału przy ul. Waryńskiego 4 – imię **profesora Rudolfa Kośmidra**, pierwszego dziekana Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji.

Senat Politechniki Opolskiej zatwierdził protokół z posiedzenia Senatu PO w dniu 27 września 2000 r.

Za zgodność:
mgr Urszula Mazur, sekretarz rektora

Z KALENDARZA REKTORÓW

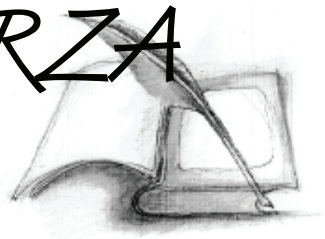

■ 17 października br. rektor, prof**. Piotr Wach** wziął udział w kolejnym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, które odbyło się, tym razem na Uniwersytecie Wrocławskim.

■ W dniach od 18 do 22 X Piotr Wach jako delegat MEN wziął udział w konferencji ekspertów ds. edukacji, wraz z reprezentantami Czech, Holandii, Polski, Słowenii i Węgier na temat *Towards a multunational co-operative programme in education*. Miejscem obrad była Haga.

■ 19 października br. prorektor ds. nauki – prof. **Jerzy Skubis** przebywał w MEN i KBN w Warszawie, gdzie omawiał sprawy inwestycyjne Politechniki Opolskiej.

■ 24 X rektor otworzył spotkanie poświęcone zwiększeniu innowacyjności gospodarki w kraju. Problem zreferował mgr inż. **Tadeusz Zaręba**, wicedyrektor Departamentu Studiów i Polityki Naukowej KBN.

■ 26 października br. rektor obecny był na uroczystym wręczeniu dyplomów ukończenia studiów pierwszym absolwentom Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii.

■ Na zaproszenie rektora i Senatu Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, 27 października br. rektor Piotr Wach wziął udział w inauguracji roku akademickiego tej Uczelni, a także uczestniczył w uroczystej promocji doktora honoris causa Jego Eminencji Kardynała **Josepha Ratzingera.**

■ 3 listopada br. prorektor ds. nauki – prof. Jerzy Skubis uczestniczył w Kolegium Prorektorów Ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uczelni Wrocławia i Opola. Na posiedzeniu, które odbyło się w sali Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego m.in. wymieniono informacje i doświadczenia we współpracy w ramach V Programu Ramowego oraz innych programów z Unią Europejską.

■ Prof. J. Skubis w dniu 6 listopada br. wziął udział w roboczym posiedzeniu Sejmowej Podkomisji ds. Rozpatrzenia Rządowego Projektu Ustawy „Program dla Odry 2006", które odbyło się w Sali Herbowej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

■ 7 listopada br. rektor P. Wach przewodniczył Kolegium Rektorskiemu z udziałem dziekanów wydziałów i przedstawicieli związków zawodowych.

■ W dniach 9-10 listopada br. prorektor, prof. J. Skubis uczestniczył w Konferencji Prorektorów ds. Nauki Wyższych Szkół Technicznych w AGH w Krakowie. Na konferencji omawiano m.in. następujące tematy:

- zmiany w ustawie o KBN oraz zmiany strukturalne w KBN, ze szczególnym uwzględnieniem spraw finansowych, ustawy o finansach publicznych oraz tematykę projektów badawczych i inwestycji aparaturowych;
- innowacje i transfer technologii – doświadczenia we współpracy uczelni z firmami;
- problematykę wyszukiwania, finansowania, prezentowania i sprzedaży rozwiązań technicznych, w tym możliwości rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości przy współudziale uczelni w ramach prowadzonej działalności naukowo-badawczej;
- oraz poszukiwanie dróg i sposobów zwiększenia ilości zgłoszeń patentowych i uzyskiwania patentów.

■ 11 XI w dniu święta narodowego rektor na zaproszenie przewodniczącego Rady Miasta Opola – prof. **S. Dolaty** uczestniczył w uroczystej sesji Rady Miasta poświęconej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

■ 13 listopada P. Wach uczestniczył w spotkaniu rektorów państwowych szkół wyższych z kierownictwem Ministerstwa Edukacji Narodowej poświęconym aktualnym problemom szkolnictwa wyższego.

■ Także 13 listopada br**.** prorektor prof. J. Skubis otworzył konferencję naukową pt. *Obrót własnością intelektualną w gospodarce rynkowej*, która odbyła się w sali Senatu Politechniki Opolskiej. Honorowy patronat nad tą konferencją objął marszałek województwa opolskiego dr **Stanisław Jałowiecki**.

■ 15 XI br. rektor przewodniczył posiedzeniu Senatu Politechniki Opolskiej. Po południu wziął udział w obchodach Święta Nauki Wrocławskiej oraz w uroczystej promocji doktora honoris causa profesora **Henryka Hawrylaka**, która odbyła się na Politechnice Wrocławskiej.

■ W dniach od 16 do 18 listopada br. P. Wach reprezentował Politechnikę w Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, której gospodarzem była Politechnika Radomska.

Niech nadchodzące
Święta Narodzenia Pana
staną się czasem radości
i wzajemnego zrozumienia,
a Nowy Rok otwierający wiek i tysiąclecie
będzie czasem spełnienia nadziei i marzeń

– życzy Czytelnikom, współpracownikom
i wszystkim sympatykom Wiadomości Uczelnianych Redakcja

Politechnika Opolska o własności intelektualnej

„Obrót własnością intelektualną w gospodarce rynkowej” – to temat kolejnej konferencji naukowej z cyklu *„Własność intelektualna”*, którą zorganizowała Politechnika Opolska w dniu 13 listopada 2000 r., utwierdzając tym samym pozycję propagatora tej specyficznej wiedzy w województwie opolskim.

Tematyka konferencji była tak dobrana, aby Uczestnikom przybliżyć zmiany w polskim prawie własności przemysłowej, zwrócić uwagę na wielofunkcyjność umów w obrocie własnością intelektualną, zachęcić do współpracy naukę i przemysł oraz wskazać niezastąpioną rolę rzecznika patentowego w gospodarowaniu własnością intelektualną. Novum konferencji stanowił wykład kontrowersyjnego tematu *„Student i doktorant, a obrót własnością intelektualną”* wygłoszony dwukrotnie, w tym raz dla doktorantów i studentów reprezentujących poszczególne wydziały Politechniki Opolskiej.

W tajniki tej specyficznej wiedzy, która winna być przedmiotem zainteresowania każdego człowieka, wprowadzali: prof. dr hab. inż. **Wiesław Kotarba** – Prezes Urzędu Patentowego RP, prof. dr hab. **Andrzej Szewc** z Uniwersytetu Śląskiego, mgr inż. **Przemysław Zbichorski** – Zastępca Dyrektora Departamentu Badań Komitetu Badań Naukowych, dr **Alicja Adamczak** – Prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych i mgr inż. **Alina Domańska-Baer** – Przewodnicząca Rady Rzeczników Patentowych Szkół Wyższych.

Materiały konferencyjne zostały wydane w formie kolejnego zeszytu naukowego z serii *„Własność Intelektualna”*.

Zorganizowanie konferencji było możliwe dzięki dofinansowaniu Komitetu Badań Naukowych za sprawą Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Emocjonalna więź łącząca mnie z konferencją upoważnia do złożenia podziękowań na łamach *Wiadomości Uczelnianych* Politechniki Opolskiej: Marszałkowi Województwa Opolskiego – dr **Stanisławowi Jałowieckiemu**, Wicewojewodzie Opolskiemu – **Mirosławowi Stankiewiczowi**, Członkowi Zarządu Województwa Opolskiego **- Władysławowi Olszewskiemu**, Dyrektorowi Departamentu Polityki Regionalnej – **Andrzejowi Jaworowiczowi**, Wiceprzewodniczącemu Rady Miasta Opola – **Krzysztofowi Wiechciowi**, Prorektorowi ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Opolskiego – prof. dr hab. **Józefowi Musielokowi**, Rektorowi Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji – dr **Marianowi Duczmalowi**, Sekretarzowi Naukowemu Instytutu Śląskiego w Opolu – dr **Wiesławowi Drobkowi**, Zastępcy Dyrektora Instytutu Mineralnych Materiałów Budowlanych w Opolu – mgr. inż. **Stefanowi Pampuchowi** oraz Wiceprezesowi Sądu Rejonowego - **Tomaszowi Zborzyńskiemu** i Prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w Opolu – **Franciszkowi Lewandowskiemu**, którzy swą obecnością uświetnili naszą konferencję nadając jej właściwą rangę i wyrażając gotowość posługiwania się prawami własności intelektualnej w wielopłaszczyznowej swej działalności.

Swoją serdecznością obejmuję wszystkich Pracowników Politechniki Opolskiej, którzy postrzegają własność intelektualną w jej ekonomicznym aspekcie, popierając w różnoraki sposób naszą inicjatywę i choć nie wyliczam z imienia i nazwiska, to słowa podziękowania kieruję do Każdego z osobna.

Szczególne podziękowania składam Panu prof. dr hab. inż. **Jerzemu Skubisowi** – Prorektorowi ds. Nauki za ogromną dozę zaufania, jaką mnie obdarzył w działaniach w imieniu i na rzecz Politechniki Opolskiej, co miało decydujący wpływ na powodzenie konferencji. Dziękuję także zespołowi Oficyny Wydawniczej za terminowe – mino obiektywnych przeszkód – wydanie materiałów konferencyjnych.

Wyrazy wdzięczności kieruję do Wszystkich bez wyjątku, którzy przyczynili się do zorganizowania konferencji.

Dziękuję również Przedstawicielom środków masowego przekazu, dzięki którym wieść o konferencji i z konferencji została przesłana nie tylko do wszystkich zakątków naszego regionu.

Mam nadzieję, że spotkamy się na czwartej nie mniej udanej konferencji z cyklu *„Własność intelektualna”* w 2001 roku.

Wiesława Surmiak,
Rzecznik patentowy Politechniki Opolskiej

Pożegnanie absolwentów

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii ma pierwszych absolwentów. Uroczystość wręczenia dyplomów 88 (36 w ramach magisterskich studiów uzupełniających i 52 absolwentów studiów dziennych) magistrom *wychowania fizycznego* odbyła się 26 października br. w siedzibie wydziału przy ul. Działkowej. Przybyli na nią rektor **Piotr Wach** z prorektorami prof. **Jerzym Skubisem**, prof. **Grzegorzem Gasiakiem** oraz dr **Zygmuntem Kasperskim**, dziekani: Wydziału Elektrotechniki i Automatyki, prof. **Ryszard Rojek**, Wydziału Budownictwa, prof. **Tadeusz Chmielewski**, prodziekan Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji, dr **Krzysztof Malik** oraz pani kwestor **Barbara Hetmańska** i dyrektor administracyjny **Leon Prucnal**. Nie zabrakło także pracowników wydziału, współtwórców tego wydarzenia, a przede wszystkim bohaterów uroczystości, którzy przybyli w towarzystwie swoich najbliższych.

Gospodarz uroczystości, dziekan **Józef Wojnar** nie bez poczucia dumy przedstawił zebranym skromne początki jednostki, która obecnie jest silnym wydziałem prowadzącym dwa kierunki kształcenia i doczekała się swoich pierwszych absolwentów – magistrów. W równie ciepłych słowach do obecnych zwrócił się rektor gratulując młodym ludziom osiągniętego celu, a władzom jednostki dalszych sukcesów.

Gościem uroczystości był **Grzegorz Kleszcz** student olimpijczyk z Sydney, który poproszony przez dziekana o kilka słów na temat swoich przeżyć olimpijskich był chyba nie mniej wzruszony niż w czasie sportowych zmagań.

Jak tradycja nakazuje wszyscy wysłuchali wykładu absolutoryjnego. Wygłosiła go mgr **Katarzyna Krzempek** pn. *Nowoczesne metody usprawniania dzieci z porażeniem mózgowym*. Praca powstała pod promotorską opieką prof. **Józefa Opary**.

Uroczystość zakończyła się wykwintnym poczęstunkiem.

kd

Sylwetki dziekanów

Jak już informowaliśmy w październikowym numerze *Wiadomości Uczelnianych*, w dniu 25 września 2000 roku, na posiedzeniu Rady Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji odbyły się wybory na stanowisko dziekana. W ich wyniku, do końca bieżącej kadencji, która upływa w dn. 31 sierpnia 2002 roku, funkcję dziekana sprawować będzie **dr Agata Zagórowska**.

Dr Agata Zagórowska urodziła się 6 grudnia 1953 roku w Nysie. W roku 1976 ukończyła studia wyższe na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i podjęła pracę w Studium Nauk Społecznych i Ekonomicznych Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu. W roku 1992 obroniła pracę doktorską na Akademii Ekonomicznej w Katowicach, uzyskując tytuł doktora nauk ekonomicznych.

W latach 1992–1999 dr Agata Zagórowska pełniła funkcję zastępcy dyrektora ówczesnego Instytutu Zarządzania WSI/ Politechniki Opolskiej, a także – po powołaniu Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji – zajmowała stanowisko p.o. dziekana wydziału oraz prodziekana ds. studenckich.

Zainteresowania naukowe dr Agaty Zagórowskiej koncentrują się wokół problemów demograficznych, zatrudnienia oraz rynku pracy. Do tej pory opublikowała ok. 40 pozycji związanych z przedmiotem prowadzonych badań.

Wśród najistotniejszych osiągnięć organizacyjnych dr A. Zagórowskiej można wskazać:

- uzyskanie w roku 1999 nagrody JM Rektora Politechniki Opolskiej za osiągnięcia dydaktyczno-organizacyjne;
- współtworzenie Instytutu Zarządzania oraz Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji;
- opieka nad studentami I roku studiów na kierunku *zarządzanie i marketing*;
- aktywny udział w pracach komisji senackich;
- pełnienie funkcji członka Rady Programowej czasopisma *Zarządzanie Produkcją*, a także członka – założyciela Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Produkcją.

* * *

Kilkanaście dni później, 11 października br., na kolejnym posiedzeniu Rady Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji odbyły się wybory na stanowisko prodziekana ds. studenckich, w wyniku których funkcję tę do dnia 31 sierpnia 2002 roku pełnić będzie dr hab**. Ludwik Habuda**, prof. Politechniki Opolskiej.

Prof. Ludwik Habuda urodził się w dn. 2 stycznia 1945 roku w Dąbrówce (woj. podkarpackie). W roku 1968 ukończył studia wyższe na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego. Rozprawę doktorską obronił w 1973 roku w Zakładzie Prakseologii PAN w Warszawie, natomiast pracę habilitacyjną w 1997 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Z Wydziałem Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Opolskiej prof. Ludwik Habuda związany jest od 1998 roku, a jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki władzy, podejmowania decyzji, struktur organizacyjnych oraz kultury zarządzania.

* * *

Komisja Zakładowa NSZZ „S" informuje swoich członków o powstaniu strony internetowej: **www. solidarnosc.po.opole.pl.**

Będziemy informować o: pracach Komisji, uchwałach, ważnych terminach, propozycjach tematów do dyskusji.

Na ten adres można również przesyłać wszelkie uwagi. Dla osób, które pragną zachować dyskrecję, istnieje możliwość przesłania poczty bez adresu nadawcy.

Ważne tematy do dyskusji to:

- problemy etyki w szkolnictwie,
- system decentralizacji,
- polityka kadrowa i płacowa.

Za cenne uwagi, konstruktywny krytycyzm oraz wszelką pomoc w rozwiązywaniu problemów, z góry serdecznie dziękujemy.

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność"
Przewodniczący
dr hab. inż. Roman Ulbrich, prof. PO

Goście z NATO w PO

W dniu 22 listopada br. gościliśmy delegację I Korpusu Europejskiego NATO. Siły zbrojne Holandii reprezentowali: ppłk **Verschure** i mjr **Bos**, a siły zbrojne Niemiec ppłk. **Puke**

Delegacji natowskiej towarzyszyli przedstawiciele 10 Brygady Logistycznej w Opolu: ppłk dypl. **K. Trela** – dowódca brygady, mjr **A. Słodczyk** i ppor. **Daria Lipska-Żywicka**.

Ze strony Politechniki w spotkaniu udział wzięli: rektor – prof. Piotr Wach, prof. Ewald Macha i mgr **Janusz Fijak** – uczelniany koordynator programów unijnych.

Na wstępie rektor zapoznał gości z historią Uczelni i jej strukturą oraz przedstawił główne kierunki badań naukowych, a także zakres kontaktów zagranicznych.

Następnie mgr J. Fijak poinformował gości o uczestnictwie Politechniki Opolskiej w programach europejskich dot.: udziału studentów i nauczycieli akademickich w programie SOCRATES/ERASMUS - w zakresie wyjazdów do uczelni partnerskich we Francji, Niemczech i Włoszech, a także w programie LEONARDO DA VINCI - w zakresie praktyk studenckich oraz udziału studentów w programach praktyk w USA.

Prof. **E. Macha** mówił o udziale zespołu naukowego Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn w programach TEMPUS, LEONARDO DA VINCI, COPERNICUS oraz uczestnictwie w projekcie w ramach programu naukowego NATO, realizowanego w połowie lat 90. Ponadto prof. E. Macha przedstawił gościom zakres badań zespołu KMiPKM nt. wieloosiowego zmęczenia materiałów i konstrukcji. Goście zwiedzili również laboratorium Katedry, w którym dr **W. Będkowski** zademonstrował wybrane stanowiska ww. badań.

u.m.

OGŁOSZENIE

Zachęcam studentów pobierających stypendia pieniężne do zakładania osobistych kont bankowych.

Przekazywanie należności bezpośrednio na wskazane konta wyeliminuje kolejki do kasy Uczelni w dniu wypłat stypendiów oraz umożliwi szybszy dostęp do środków pieniężnych przekazywanych na osobiste konta.

Szczegółowych informacji na temat kont osobistych udzielają wszystkie banki, Kwestura i Dział Kształcenia Politechniki Opolskiej.

Prorektor ds. organizacyjnych
Dr Zygmunt Kasperski

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą przedstawia informację o ostatnio uchwalonych aktach prawnych powiązanych ze sferą nauki:

1. Ustawa z dn. 15 września 2000 r. o zmianie ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych

Ustawa ta zostanie ogłoszona w Dzienniku Ustaw i wejdzie w życie 01.01.2001 r. Nowelizacja ustawy wynika z dostosowania przepisów do Konstytucji oraz innych ustaw, w tym do regulacji ustawy o finansach publicznych i ustawy o działach administracji rządowej. Do najważniejszych zmian należą:

- ustalenie zakresu zadań i obowiązków Przewodniczącego KBN, będącego dysponentem środków ustalonych w budżecie państwa na naukę, przedstawianie Radzie Ministrów projektów założeń polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa, a także materiałów do ustawy budżetowej;
- sformułowanie definicji badań naukowych, prac rozwojowych i działalności innowacyjnej, co pozwoliło dostosować nazewnictwo w tej dziedzinie do standardów Unii Europejskiej;
- zmiana struktury organizacyjnej KBN – w miejsce dwóch komisji (Badań Podstawowych i Badań Stosowanych) będzie działało 12 zespołów, do których wybiera się 60 przedstawicieli poszczególnych dyscyplin naukowych;
- powołanie Zespołu Badań na rzecz Obronności i Bezpieczeństwa oraz Zespołu ds. Działalności Wspomagającej Badania;
- przyznanie środków budżetowych na naukę nadal będzie odbywało się drogą uchwał po przeprowadzeniu konkursu wniosków lub ofert, które będą oceniane przez ekspertów, recenzentów i sekcje oraz przez właściwe merytorycznie zespoły reprezentujące poszczególne dyscypliny naukowe. Liczba i zakres zadań objętych finansowaniem będzie uzależniona od wielkości środków przewidzianych w budżecie państwa na naukę;
- PAN, stowarzyszenia, fundacje i inne podmioty działające na rzecz nauki mogą otrzymywać środki finansowe na organizowanie i finansowanie:
  - projektów badawczych,
  - projektów celowych mających zastosowanie praktyczne,
  - zadań z zakresu działalności wspomagającej badania.

W oparciu o ww. ustawę opracowywane są przepisy wykonawcze. W Dziale Nauki i Współpracy z Zagranicą znajdują się do wglądu projekty rozporządzeń w sprawie kryteriów oraz trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych ustalonych w budżecie państwa na naukę oraz w sprawie organizowania i finansowania konkursów projektów badawczych, celowych i na realizację zadań z zakresu działalności wspomagającej badania.

2. Ustawa z dn. 26.10.2000 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych.

Ustawa ta wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, a umożliwia:

- komercjalizację i prywatyzację jednostek b-r;
- przekształcenie jednostek b-r w instytut PAN lub włączenie do państwowej szkoły wyższej bądź do instytutu PAN;
- otrzymanie statusu państwowego instytutu badawczego,
- przekształcenie jednostek b-r nadzorowanych przez MON i MSWiA w jednostki b-r prowadzące samodzielną gospodarkę finansową.

3. Jednolity tekst rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dn. 10 kwietnia 1998 r. w sprawie nagród Prezesa Rady Ministrów za rozprawy doktorskie i habilitacyjne oraz działalność naukową i naukowo-techniczną

Zgodnie z tekstem rozporządzenia, nagrody mogą być przyznawane za:

- wyróżnione rozprawy doktorskie dla osób, którym został nadany stopień naukowy doktora nie później niż w roku kalendarzowym, w którym ukończyły 30 lat życia,
- wyróżnione rozprawy habliltacyjne dla osób, które zaliczyły kolokwium habilitacyjne, nie później niż w roku kalendarzowym, w którym ukończyły 38 lat życia,
- wybitny dorobek naukowy,
- wybitne osiągnięcie naukowe,
- wybitne krajowe osiągnięcia naukowo-techniczne, których wdrożenie przyniosło wymierne efekty ekonomiczne lub społeczne.

4. Jednolity tekst ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ww. sprawie ukazało się w dzienniku Ustaw Nr 80 z dn. 26.09.2000 r. pod poz. 904.

Ustawa dotyczy między innymi utworów naukowych i programów komputerowych.

Opracował inż. Józef Waluś

KBN o innowacyjności

24 października br. w Sali Senatu PO miało miejsce seminarium poświęcone problematyce zwiększenia innowacyjności gospodarki krajowej.

Podczas spotkania zaprezentowany został referat nt. *Założenia polityki naukowej i innowacyjnej państwa*, który wygłosił mgr inż. **Tadeusz Zaręba –** wicedyrektor Departamentu Studiów i Polityki Naukowej Komitetu Badań Naukowych.

W seminarium licznie wzięło udział środowisko naukowe naszego regionu. Obecni byli naukowcy z Politechniki Opolskiej, jak również osoby spoza uczelni, w tym przedstawiciele Zarządu Województwa Opolskiego i jednostek badawczo – rozwojowych. Wszyscy zgromadzeni mieli możliwość zapoznania się z rozwiązaniami ekonomiczno – finansowymi i prawno – organizacyjnymi służącymi zwiększeniu efektywności badań naukowych i innowacyjności gospodarki. Zostały także omówione zmiany w ustawach o KBN i jednostkach badawczo – rozwojowych.

Wszystkim zainteresowanym tym problemem polecam strony internetowe KBN – kbn.gov.pl. Pod hasłem *Analizy i prognozy* znajdziecie *Założenia polityki innowacyjnej państwa do 2002 r.* oraz *Zwiększanie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 r.*

Joanna Widera,
Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

Wydział Budownictwa

■ 21 października br. we Wrocławiu odbył się X Walny Zjazd Członków Polskiego Stowarzyszenia Mykologów Budownictwa, w którym uczestniczyli również mykolodzy z Opola (z Koła przy Politechnice Opolskiej). Zjazdowi przewodniczył prof. PO **Wojciech Skowroński**. Podczas zjazdu bardzo wysoko oceniono pracę opolskiego ośrodka w kończącej się kadencji. Prof. W. Skowroński wyróżniony został Złotą Odznaką „Zasłużony dla Polskiego Stowarzyszenia Mykologów Budownictwa" a w wyniku wyborów wszedł w skład Zarządu Głównego PSMB.

■ W dniach 27–29.10 br. odbył się w Wiśle XXIX Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej połączony z III Konferencją „Nowe Kierunki Rozwoju Mechaniki".

W Komitecie Naukowym ww. Konferencji uczestniczył **prof. Roman Jankowiak** z Wydziału Budownictwa i **prof. Ewald Macha** z Wydziału Mechanicznego.

Przewodniczącym Zarządu Głównego PTMTiS na obecną kadencję wybrany został **prof. Eugeniusz Świtoński** z Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Do 9-osobowego Zarządu Głównego wybrany został prof. Roman Jankowiak, który pełnić będzie obowiązki z-cy Sekretarza Generalnego.

■ W dniach 8–10 listopada goszczono w Turawie uczestników konferencji naukowo – technicznej „Aktualne problemy rolniczej technologii, budownictwa i bezpieczeństwa pożarowego" zorganizowanej pod przewodnictwem prof. **PO Wojciecha Skowrońskiego.** Obradami tej interdyscyplinarnej konferencji kierowali: prof. dr hab. inż. **Tadeusz Chmielewski** – dziekan Wydziału Budownictwa P O, prof. dr hab. **Zbigniew Dobrzański** – dziekan Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej we Wrocławiu, prof. dr hab. **Adam Latała** – dziekan Wydziału Biologiczno – Technicznego Uniwersytetu Opolskiego, prof. dr hab. inż. **Marian Abramowicz** – prodziekan Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej, prof. dr hab. inż. **Jan A. Karczewski** – z-ca przewodniczącego Sekcji Konstrukcji Metalowych PAN, prof. dr inż. **Janusz Murzewski** z Politechniki Krakowskiej, prof. P O dr hab. inż. Wojciech Skowroński oraz dr Jan **Mizera** – przewodniczący ZO PZITB w Opolu. Poddano dyskusji 57 referatów opublikowanych w materiałach konferencyjnych, których autorami są przedstawiciele z wielu uczelni krajowych oraz z Czech i Słowacji. Podczas otwarcia konferencji, które odbyło się z udziałem JM Rektora Politechniki Opolskiej prof. dra hab. inż. **Piotra Wacha** (na zdjęciu), zwrócono uwagę na rozwój wiedzy następujący w trakcie rozwiązywania problemów interdyscyplinarnych.

J. B. Czabak

Sprostowanie

W październikowym numerze WU, w *Wieściach z Wydziałów* wkradł się błąd. Informując o konferencji, w której uczestniczyli pracownicy naukowi Wydziału Budownictwa, profesor **Zbigniew Zembaty** wymieniony został w grupie adiunktów. Za niefortunne uchybienie dr. hab. inż. Zbigniewa Zembatego, prof. nadzwyczajnego Politechniki Opolskiej, wybitnego specjalistę w dziedzinie stochastycznej dynamiki konstrukcji, inżynierii sejsmicznej oraz identyfikacji dynamicznej konstrukcji budowlanych na stołach wstrząsowych, współpracownika wielu uniwersytetów m.in. w Mediolanie i Hajfie – serdecznie przepraszam.

Krystyna Duda

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

Informacja o kształceniu w zakresie informatyki w ramach studiów podyplomowych na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki

Wydział Elektrotechniki i Automatyki prowadzi od dziewięciu lat dokształcanie specjalistów do nauczania przedmiotów informatycznych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz do realizacji programu *Internet w każdej gminie* i *Internet w każdym gimnazjum.* Studium adresowane jest do absolwentów szkół wyższych posiadających uprawnienia pedagogiczne i pragnących zdobyć wiedzę z zakresu komputerowego wspomagania procesu dydaktycznego. Umożliwia ono uzyskanie uprawnień do nauczania przedmiotów informatycznych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Studium spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991r. (Dz. U. Nr 98) w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz wymogi programowe określone przez MEN dla przedmiotu elementy informatyki (obowiązuje szkoły średnie od 1 września 1992 r.). Plan Studium obejmuje następujące przedmioty: podstawy programowania, sprzęt komputerowy, wybrane zagadnienia edukacji informatycznej, bezpieczeństwo i ochrona danych, podstawy internetu, sieci komputerowe, pracownia internetowa, oprogramowanie użytkowe komputerów, informatyka szkolna.

Sekretarzem Studium jest dr inż. **Karol Grandek**. Jego uczestnikami są przeważnie nauczyciele z regionu opolskiego, a także z miejscowości sąsiadujących z Opolszczyzną. Spotyka się również wielu uczestników wywodzących się z

rejonu Wałbrzycha, Kłodzka, Bełchatowa, a nawet Makowa Podhalańskiego (woj. małopolskie).

Do chwili obecnej Studium ukończyło 297 słuchaczy. W obecnej – dziewiątej – edycji w Studium uczestniczy 90 słuchaczy. Wśród nich większość stanowią nauczyciele Śląska Opolskiego, którzy pragną poszerzyć wiedzę z zakresu informatyki lub ewentualnie zmienić profil swojego zawodu. Uzyskują przy tym możliwości pracy przy realizacji programu *Internet w każdej gminie* i *Internet w każdym gimnazjum*. Studium cieszy się coraz większym zainteresowaniem, co świadczy, że inicjatywa jego uruchomienia była trafna i będzie nadal kontynuowana.

Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie nowoczesnych technologii teleinformatycznych w codziennej pracy administracji państwowej i samorządowej Wydział Elektrotechniki i Automatyki zorganizował od roku akademickiego 2000/2001 nowe Studium Podyplomowe *Technologie internetowe*. Wprowadzenie tych technologii do codziennego życia jest koniecznością dnia dzisiejszego. Internet i rozwinięte usługi telekomunikacyjne wszędzie na świecie stają się siłą napędową gospodarki i usprawniają w sposób istotny życie obywateli.

Studium adresowane jest do osób używających w pracy codziennej, a chcących zapoznać się z zagadnieniami funkcjonowania sieci Internet oraz problemami przyłączania firm do sieci. Dają również podstawy do tworzenia oraz eksploatacji serwisów internetowych firmy, a szczególnie udostępniania baz danych w sieci rozległej. Aktualnie w studium uczestniczy 20 słuchaczy. Sekretarzem Studium jest dr inż. **Włodzimierz Stanisławski**. Kierownikiem obydwu Studiów jest prof. dr hab. inż. **Ryszard Rojek**, a ich obsługę dydaktyczną prowadzą pracownicy Katedry Automatyki, Elektroniki i Informatyki na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki w Politechnice Opolskiej.

Serdecznie zapraszamy zainteresowanych do udziału w kolejnych edycjach studiów, które zamierzamy kontynuować w roku akademickim 2001/2002. Szczegółowych informacji udziela Dziekanat Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej, ul. Sosnkowskiego 31, p. 321 (III p.), tel. 077/455 60 41 wew. 216, 325, tel./fax 077/458 04 75.

prof. Ryszard Rojek

■ Wydział Elektrotechniki i Automatyki ma kolejnego doktora nauk technicznych. Jest nim **Mariusz Gola.** M. Gola urodził się 21 marca 1969 roku w Ozimku. W latach 1984-1988 uczęszczał do II Liceum Ogólnokształcącego w Opolu. W 1988 roku rozpoczął studia na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu, kierunek *elektrotechnika*. Studia ukończył w 1993 roku z wynikiem bardzo dobrym otrzymując dyplom mgr. inż. elektryka o specjalności automatyka i metrologia elektryczna. Na stanowisku asystenta w Katedrze Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Opolskiej został zatrudniony 1 października 1993 roku.

W swojej pracy badawczej skoncentrował się na problemach projektowania rozległych sieci komputerowych, a w szczególności na rozwiązywaniu problemów równoczesnego wyznaczania przepływów i przepustowości kanałów w rozległych sieciach komputerowych. Prace badawcze prowadził pod kierunkiem prof. **Andrzeja Kasprzaka**. Wyniki swoich badań publikował na 6 konferencjach zagranicznych i 2 konferencjach krajowych w tym na 1 kongresie światowym i 2 kongresach europejskich.

Rozprawę doktorską pt. *Algorytmy optymalizacji przepływów i przepustowości kanałów w rozległych sieciach komputerowych przy uogólnionym kryterium kosztowym*" obronił 11 października 2000 roku na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej

Gratulujemy!

■ W dniach 8-10 listopada w Politechnice Wrocławskiej odbyła się Konferencja Naukowo-Techniczna ENERGETYKA 2000 organizowana przez Polską Akademię Nauk i Politechnikę Wrocławską. W Radzie Programowej uczestniczył Prof. Zdzisław Kabza. Jako przedstawiciele Politechniki Opolskiej: **Zdzisław Kabza, Lesław Jerzy Kwiatkowski, Maciej Jakubiec** wygłosili referat pt. *Nowoczesna obsługa zadań modernizacyjno-inwestycyjnych w przeobrażającej się energetyce*.

■ W dniach 25-27 października w Politechnice Świętokrzyskiej odbyła się XII Krajowa Konferencja PNEUMA 2000 organizowana przez Politechnikę Świętokrzyską i Politechnikę Rzeszowską. Członkiem Komitetu Naukowego był Prof. Zdzisław Kabza.

■ VII Forum Energetyków „Pod Szyndzielnią" obradowało 19–21 czerwca w Bielsku-Białej. Wpisało się ono w tradycję spotkań, organizowanych przez Politechnikę Opolską i Politechnikę Śląską.

Przedstawiono 10 referatów plenarnych, w tym dwa zagraniczne: jeden z Ukrainy i jeden z Niemiec, które wskazywały kierunki rozwoju energetyki zawodowej i przemysłowej oraz 46 opracowań autorskich, które zakwalifikowane zostały do druku w Zeszytach Naukowych Politechniki Opolskiej nr 255/2000 seria Elektryka z. 49. Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2000.

W tegorocznym spotkaniu wzięło udział ponad 200 specjalistów z kraju i zagranicy, przybyli energetycy zawodowi, przemysłowi, uczelniani i z jednostek naukowo-badawczych, którym Konferencja stworzyła dogodne warunki do dyskusji, wymiany poglądów i opinii, jak również była znakomitą okazją do prezentacji dorobku i osiągnięć polskiego sektora elektroenergetyki. Na forum zaprezentowało się 20 firm, jedna z nich – SAP Polska Sp. z o.o. zaprosiła uczestników na Karczmę Piwną. Prof. **Ludwik Cwynar** wykorzystał doświadczenie na podstawie własnej książki pt. „Rozruch kotłów" i kierował rozpaleniem ogniska. Nad całością imprezy czuwał Komitet Naukowy i Organizacyjny, któremu przewodniczył Prof. Zdzisław Kabza.

■ W dniach 23–25 października 2000r. gościliśmy w ramach umowy między Rządem Republiki Czeskiej a Rzeczypospolitej Polskiej Prof. **Pawła Santariusa** z Technicznego Uniwersytetu w Ostravie. Seminarium na temat *Jakość energii elektrycznej* odbyło się w Katedrze Elektrowni i Systemów Pomiarowych Politechniki Opolskiej. Druga część seminarium odbyła się na Wydziale Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej Politechniki Krakowskiej. W ramach wymiany w dniach 20-25 listopada rewizytę w Ostrawie złożyli mgr inż. **Krzysztof Górecki** i mgr inż. **Mirosław Szmajda.**

Wydział Mechaniczny

■ Studenci skupieni w Kole Naukowym *Enedżajzer* odwiedzili 27 listopada br., wieś ekologiczną na granicy Polski i Niemiec – Ostritz. Zobaczyli tam przykład kompleksowego rozwiązania i wykorzystania nowoczesnych technik ochrony środowiska w małej miejscowości poprzez roślinną oczyszczalnię ścieków, wiele rozwiązań zasilania urządzeń z alternatywnych źródeł energii (wiatr, słońce, biomasa, geotermia).

■ Wydział Mechaniczny rozpoczął proces poszerzenia i uatrakcyjnienia oferty dla przyszłych kandydatów na naszą Uczelnię. Na listopadowych: Radzie Wydziału i Senacie zostały przedstawione propozycje zmian już istniejących i otwarcie nowych specjalności:

Na kierunku *mechanika i budowa maszyn*, studia dzienne proponowane są nowe specjalności:
- *eksploatacja i marketing pojazdów samochodowych,*
- technologiczno-menedżerska,
- *komputerowe wspomaganie projektowania i badania maszyn*,

oraz modernizacja specjalności *samochody i ciągniki*, gdzie wprowadza się dwa profile dyplomowania:
- badania pojazdów samochodowych,
- *rzeczoznawstwo i bezpieczeństwo pojazdów samochodowych*.

Na studiach magisterskich uzupełniających prowadzonych trybem studiów dziennych:
- na kierunku *mechanika i budowa maszyn – metody informatyczne w budowie maszyn*,
- na kierunku *inżynieria środowiska – procesy innowacyjne i zarządzanie w inżynierii środowiska*.

■ W roku akademickim 2001–2002 oferta dla studentów Wydziału Mechanicznego w zakresie wyjazdów zagranicznych znacznie się poszerzy.

W ramach programu ERASMUS podpisano umowy z następującymi uczelniami, do których wyjechać może pewna liczba liczba studentów zainteresowana wymienionymi niżej zagadnieniami:
1. Uniwersytet w Hanowerze – 3 osoby (w tym doktoranci) w zakresie inżynierii procesowej i inżynierii środowiska w tym szczególnie przepływów wielofazowych,
2. Hochschule für Technik Stuttgart – 2 osoby w zakresie problemów oszczędzania energii,
3. Hochschule für Technik Lipsk – 2 osoby w zakresie mechaniki i budowy maszyn oraz inżynierii środowiska,
4. Fachhochschule Schweinfurt – 2 osoby w zakresie mechaniki i budowy maszyn,
5. Uniwersytet w Invernes – 2 osoby w zakresie mechaniki i budowy maszyn,
6. Uniwersytet w Rzymie – 2 osoby w zakresie mechaniki i budowy maszyn.

W ramach programu CEPUS aktualnie 3 studentów przebywa na studiach w Ostrawie.

Dodatkowo jedna z największych firm chemicznych Degussa w Hannau, koło Frankfurtu, oferuje praktyki i staże przemysłowe w zakresie inżynierii środowiska i inżynierii procesowej.

■ W dniu 4 grudnia o godz. 10.00, w sali B-222 gmachu Wydziału Mechanicznego, odbyło się seminarium naukowe, na którym doktoranci z Institut fur Verfahrenstechnik na Uniwersytecie w Hanowerze: Dipl. Ing. **Dirk Schmitz** oraz Dipl. Ing. **Frank Loser**, wygłosili referaty nt. działalności naukowej Instytutu oraz fragmentu prac badawczych aktualnie prowadzonych. Institut fur Verfahrenstechnik, prowadzony przez Prof. Dr- Ing. **Dietera Mewesa**, jest jednym z najlepszych na świecie jednostek naukowych, zajmujących się bardzo szeroko zagadnieniami przepływów wielofazowych oraz zastosowaniem metod tomografii komputerowej w badaniach przemysłowych.

Dzięki wieloletnim kontaktom (stypendium Fundacji Humboldta, stypednium PAN, współpraca koordynowana przez KBN), latem przyszłego roku, 4 doktorantów z Wydziału Mechanicznego (Katedry Techniki Cieplnej i Aparatury Przemysłowej oraz Katedry Inżynierii Procesowej) odbędzie 4-miesięczne prace studialne w zakresie przepływów wielofazowych. Dostęp do najnowszej aparatury oraz kontakt ze środowiskiem naukowym, realizującym najnowocześniejsze badania, stanowi wyróżnienie dla naszej Uczelni.

■ W gazecie uczelnianej Hochschule für Technik w Stuttgarcie ukazał się bardzo ciepły artykuł nt. *II Forum Dyskusyjnego*, które odbyło się w czerwcu w Opolu. To kolejny sygnał o wysokiej ocenie, jaką wystawia naszej Uczelni Rektor Uczelni ze Stuttgartu prof. **Martin Stohrer,** za wspólną organizację forum nt. *stanu i perspektyw w gospodarce odpadami*. Największy wkład merytoryczny w organizację konferencji wniosła Katedra Techniki Cieplnej i Aparatury Przemysłowej, gdzie prowadzona jest od kilku lat specjalność: gospodarka odpadami przemysłowymi.

O dużym zainteresowaniu się tematem świadczy również fakt, że już kilka uczelni zagranicznych zwróciło się o przesłanie materiałów z tej konferencji.

■ W dniach 13-15 października w Gdańsku odbyła się, szósta już, konferencja pt. *Przepływy Wielofazowe*. W konferencji tej brała udział liczna reprezentacja z Wydziału Mechanicznego, co zostało zauważone przez organizatorów konferencji.

Prof. **Leon Troniewski** był po raz kolejny członkiem Komitetu Naukowego, a pozostałe 10 osób w składzie: 2 profesorów, 2 adiunktów oraz asystenci i doktoranci, przedstawiło 3 referaty i 9 plakatów. Nie po raz pierwszy okazuje się, że w zakresie przepływów wielofazowych, grupa opolska jest znaczącą.

■ Na Wydziale Mechanicznym uruchomiono w semestrze zimowym, po raz pierwszy, magisterskie studia uzupełniające, na kierunku *inżynieria środowiska*. Studia będą trwały 2 lata. W trzecim semestrze będą prowadzone zajęcia na specjalnościach.

W tej chwili ofertą jest specjalność *energetyczna*, związana z problemami oszczędzania energii oraz klimatyzacją i chłodnictwem. Wydział Mechaniczny ma w tej dziedzinie duże osiągnięcia oraz dobrze osadzoną współpracę z zagranicą, szczególnie z Niemcami.

■ W gmachu Wydziału Mechanicznego, na parterze, w pobliżu dziekanatu ds. studenckich, znajduje się wystawa zdjęć z pierwszego uroczystego wręczania dyplomów absolwentom Wydziału Mechanicznego. Zdjęcia z tego spotkania można

zamawiać u Pana inż. **Wojciecha Brzeszczaka** (pok. **22B**) lub też w dziekanacie ds. studenckich.

M. Mazur

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii

Prof. **Józef Opara** z Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii uczestniczył w 5 Kongresie Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Neurologicznych, który w dniach od 15 do 18 października br. odbył się w Kopenhadze.

Obrady toczyły się w nowoczesnym centrum kongresowym Bella Center zlokalizowanym poza miastem, a uczestniczyło w nich ok. 2400 specjalistów z kilkudziesięciu krajów świata. Podczas kongresu odbyło się 95 sesji naukowych, w tym wygłoszono 3 specjalne wykłady i 30 wykładów zamówionych (lectures), zorganizowano 9 sesji głównych, 30 warsztatów zogniskowanych (Focused Workshop), 14 sympozjów satelitarnych. Spośród 580 nadesłanych streszczeń materiałów, nie zostało zakwalifikowanych jedynie 4%.

Szczególną oprawę miała uroczystość otwarcia, w czasie której wykład inauguracyjny wygłosił laureat Nagrody Nobla 2000, prof. **Arvid Carlsson** z Uniwersytetu w Göteborgu. Tegoroczny noblista w dziedzinie medycyny nagrodę otrzymał wspólnie z profesorami **Paulem Greenhardem** z Uniwersytetu Rockefellera w Nowym Jorku i **Erikiem Kandelem** z Uniwersytetu Columbia w Nowym Jorku. Prof. Carlsson dzięki pracom nad dopaminą odkrył lek przeciw chorobie Parkinsona – lewodopę, która stała się kamieniem milowym w leczeniu tej przewlekłej choroby.

Prof. Opara w czasie kongresu zorganizował i prowadził Focused Workshop zatytułowany *Scoring scales for outcome measures in stroke.,* a także własny referat wprowadzający pt. *Why want we measure the effectiveness of poststroke rehabilitation?* Wystąpienie i całe warsztaty spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników, czego wyrazem była ożywiona dyskusja toczona także w kuluarach. J. Opara uczestniczy w obradach EFNS od roku 1997, (stowarzyszenie powołano do życia w roku 1995), a latach 1998–1999 był liderem (chairman) Europejskiego Panelu Naukowego z Neororehabilitacji.

Prezydent EFNS, prof. Ole Olesen zamykając obrady stwierdził, że 5 Kongres Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Neurologicznych otworzył okno w XXI wiek, co znalazło swój wyraz w graficznym opracowaniu programu kongresu.

notowała kd

Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji

■ W dniach 18–22 października br. władze Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji: dziekan – dr **Agata Zagórowska** oraz prodziekan ds. organizacyjnych – dr **Krzysztof Malik** przebywali na Uniwersytecie w Genk, w Belgii. Wizyta władz wydziału była związana z rozwojem współpracy w ramach programu wymiany studentów i kadry wykładowców SOCRATES – ERASMUS. W jej wyniku nawiązano kontakt z kolejną uczelnią europejską, która będzie partnerem naszej politechniki.

■ Nakładem Ośrodka Informatyki WBD Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu ukazała się praca autorstwa **Damiana Tomczyka** oraz pracownika Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji, **Stefana Ziarki**, nt. *Herby oraz inne symbole samorządowe miast i gmin województwa opolskiego*.

Książka zawiera aktualny stan rozwoju symboliki samorządów lokalnych, w szczególności herbów i flag miast i gmin województwa opolskiego, a zrodziła się w głównej mierze na tle dyskusji i polemik prowadzonych w mediach, a zwłaszcza w prasie. Zachęcamy do lektury.

RM

Informacje z Biblioteki Głównej

■ W bieżącym miesiącu Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej powiększyła swoje zbiory o cztery kompletne tytuły polskich czasopism matematycznych:
- Colloquium Mathematicum
- Fundamenta Mathematicae
- Studia Mathematica
- Zastosowania Matematyki.

Dzięki staraniom Pani prof. dr hab. **Ewy Graczyńskiej** z Instytutu Matematyki, Fizyki i Chemii Politechniki Opolskiej czasopisma te zostały przekazane bibliotece nieodpłatnie przez Instytut Matematyki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dyrekcja Biblioteki Politechniki Opolskiej w imieniu naszych czytelników serdecznie dziękuje Pani profesor Ewie Graczyńskiej, dyrektorowi Instytutu Matematyki Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. **Tomaszowi Rolskiemu** oraz kierownikowi Biblioteki IM Pani mgr **Aleksandrze Gałeczce** za przekazany dar.

■ W październiku i listopadzie br. bibliotekarze środowiska opolskiego uczestniczyli w pokazach dwóch światowych systemów bibliotecznych Aleph i Horizon. Systemy te, to nowoczesne oprogramowanie opracowane specjalnie dla potrzeb dużych bibliotek, ośrodków informacji, archiwów i muzeów pozwalające zautomatyzować nie tylko jedną bibliotekę, ale również lokalną sieć bibliotek. Zamierzeniem bibliotekarzy środowiska opolskiego jest stworzenie takiej sieci, aby użytkownicy naszych placówek poprzez Internet mogli uzyskać informację o zasobach bibliotek opolskich.

■ 18 listopada br. nasza biblioteka gościła dyrektorkę Biblioteki Głównej Politechniki Rzeszowskiej mgr **Elżbietę Kałużę** oraz administratora systemu bibliotecznego mgr **Wiesławę Bober**. W trakcie wizyty omówiono dalszą współpracę bibliotek.

■ 20 listopada dyrektor biblioteki dr **Elżbieta Czerwińska** uczestniczyła w konferencji dyrektorów bibliotek szkół wyższych. W trakcie spotkania wybrano Radę Wykonawczą Konferencji Dyrektorów. Przedstawiciele MEN i KBN zapoznali dyrektorów z zasadami i możliwościami dofinansowania bibliotek szkół wyższych w roku 2001.

Anna Kmiecik

Już po chrzcinach!

12 października w studenckim klubie Hydrant stara wiara studentów Politechniki Opolskiej przyjmowała do swojego grona młodszych kolegów.

Początek imprezy zaplanowano na godz. 20.00 i po krótkich chwilach niepokoju wynikających ze słabej frekwencji wszystko potoczyło się wartko. Jak się okazało po tzw. ciszy przed burzą, tłum gęstniał coraz bardziej i już wkrótce dostanie się do środka graniczyło z cudem. Trzeba było swoje odstać, aby móc zobaczyć co się dzieje – a działo się niemało!

Otrzęsiny zgromadziły również grono zaproszonych gości: był prorektor ds. studenckich prof. **Grzegorz Gasiak**, kierownik Działu Kształcenia **Maria Zielińska**, kierownik osiedla akademickiego **Władysława Świsulska**, szefowe domów studenckich: **Barbara Walkowiak, Danuta Gryf, Barbara Klonowska** oraz panie z rektoratu: **Ewa Przystajko i Elżbieta Czaja**.

Ceremonię otrzęsin rozpoczął prorektor z przewodniczącą samorządu **Kariną Zawadą,** a samorząd zatroszczył się o „kociaków". Liczne konkursy prowadzone przez **Jarosława Kipigrocha, Katarzynę Siejkę i Sylwię Plakut,** wywoływały salwy śmiechu**.** Zabawa z bananem i jajkiem, taniec na gazecie, picie piwa na wyścigi, sex-taniec – to tylko niektóre z konkurencji, w których można było otrzymać cenne nagrody. Najcenniejszą była 50-procentowa zniżka na kurs prawa jazdy. Hojność sponsorów: całodobowego sklepu BAZA, solarium AYK, smażalni naleśników GRABÓWKA, sklepu z kawą POŻEGNANIE Z AFRYKĄ, PIEROŻKA i szkoły nauki jazdy ZAKRĘT wzbogaciły imprezę.

Nowych studentów cechowały niespożyty temperament i nieposkromiona chęć do zabawy – z czego wnioskować można, że dobre żakowskie tradycje panujące w naszej Uczelni zostaną podtrzymane!

Świetna zabawa trwała do białego rana.

Sylwia Plakut

Ile za miejsce w DS?

W bieżącym roku akademickim obowiązują następujące miesięczne odpłatności za miejsce w domach studenta Politechniki Opolskiej:

DS – adres	Studenci PO	Osoby obce	Pokój z miejscem materacowym
Zygzak, *Zaścianek*, *Pryzma* Mikołajczyka 6, 10, 14	155,00 zł	170,00 zł	Łóżko 135,00 zł Materac 90,00 zł
Sokrates Małopolska 22	170,00 zł	190,00 zł	Łóżko 150,00 zł Materac 110,00 zł
Archimedes Struga 16	130,00 zł	150,00 zł	Łóżko 110,00 zł Materac 75,00 zł

Oprac. Karina Zawada, przewodnicząca Samorządu Studenckiego Politechniki Opolskiej

Archimedes z ulicy Struga – czyli konkurs na nazwę rozstrzygnięty!

Ogłoszony przed wakacjami przez prof. **Grzegorza Gasiaka**, prorektora ds. studenckich konkurs na nazwę dla nowo nabytego akademika przy ul. Struga został rozstrzygnięty. Przypomnijmy warunki konkursu. Przez kilka miesięcy w sekretariacie prorektora ds. studenckich i w siedzibie redakcji WU studenci i pracownicy Politechniki Opolskiej składać mogli swoje propozycje. Dla zwycięzcy przygotowano nagrodę w postaci semestralnego zwolnienia z opłaty za miejsce w akademiku lub równowartość w formie pieniężnej.

3 listopada br. komisja w składzie prof. Grzegorz Gasiak, **Władysława Świsulska**, kierownik osiedla akademickiego, **Sylwia Plakut** reprezentująca Samorząd Studencki oraz **Krystyna Duda** z redakcji Wiadomości Uczelnianych otwarli koperty i po naradzie, spośród nadesłanych propozycji wybrali najlepszą. Jest nią **Archimedes** i odtąd akademik na Struga nosił będzie imię greckiego uczonego**.**

Pomysłodawcą okazał się **Piotr Bąk**, student IV roku *elektrotechniki*, któremu serdecznie gratulujemy pomysłu. Gwoli przypomnienia: Politechnika Opolska posiada 5 domów studenta, które nazywają się: Zaścianek, Pryzma, Zygzak, Sokrates i Archimedes.

kd

Kryteria wypłat stypendium za wyniki w nauce obowiązujące w semestrze zimowym w roku akademickim 2000/2001

KIERUNKI:		**KIERUNKI:**		**KIERUNKI:**	
* budownictwo * zarządzanie i inżynieria produkcji		* mechanika i budowa maszyn * informatyka * elektrotechnika * zarządzanie i marketing (dla inżynierów) * automatyka i robotyka		* inżynieria środowiska * zarządzanie i marketing * wychowanie fizyczne	
PRÓG = 3,8		**PRÓG= 4,0**		**PRÓG= 4,2**	
Średnia	**Kwota [zł]**	**Średnia**	**Kwota [zł]**	**Średnia**	**Kwota [zł]**
3,8	190,00	-	-	-	
3,9	205,00	-	-	-	
4,0	220,00	4,0	190,00	-	
4,1	235,00	4,1	210,00	-	
4,2	250,00	4,2	230,00	4,2	190,00
4,3	265,00	4,3	250,00	4,3	220,00
4,4	280,00	4,4	270,00	4,4	240,00
4,5	295,00	4,5	290,00	4,5	260,00
4,6	310,00	4,6	310,00	4,6	280,00
4,7	330,00	4,7	330,00	4,7	310,00
4,8	350,00	4,8	350,00	4,8	340,00
4,9	380,00	4,9	380,00	4,9	370,00
5,0	400,00	5,0	400,00	5,0	400,00

Jak poinformowała przewodnicząca Samorządu Studenckiego Politechniki Opolskiej, Karina Zawada w semestrze zimowym roku akademickiego 2000/2001, począwszy od 1 października ustanowione zostały następujące podstawy naliczania do stypendium socjalnego:

- **450,00** PLN dla studentów zamieszkałych poza granicami administracyjnymi miasta Opola,
- **400,00** PLN dla studentów zamieszkałych w granicach miasta.

Najniższe stypendium socjalne wyniesie 50,00 zł, a łączna suma pobieranych stypendiów nie może przekroczyć 750,00 zł.

Jednorazowa zapomoga losowa, o którą ubiegać może się student wynieść może maksymalnie 350 zł.

---

23 października 2000 r. odbyło się walne zebranie członków Niezależnego Zrzeszenia Studentów Politechniki Opolskiej, na którym wybrano nowy skład Komisji Uczelnianej.

Nad poprawnym przebiegiem wyborów czuwała Komisja Skrutacyjna w składzie Ireneusz Urbaniec, Dariusz Madera, Janusz Warchoł.

Do wyborów zostały zgłoszone dwie kandydatury (Sebastian Bodzenta i Sławomir Surmiak)

Po zapoznaniu się z programami wyborczymi kandydatów, na przewodniczącego KU NZS PO większością głosów został wybrany **Sebastian Bodzenta**.

Pozostały skład komisji:

- zastępca przewodniczącego Anna Wesołowska
- sekretarz Sławomir Surmiak
- skarbnik Dariusz Szczepaniec
- członek Jacek Głogosz

Wybrano również skład Komisji Rewizyjnej:

- przewodniczący Dariusz Madera
- członek Sylwia Plakut
- członek Andrzej Cer

Sebastian Bodzenta

OSZCZĘDZANIE ENERGII JEST NIEUNIKNIONE

Prawie w każdym momencie naszego życia pojawiają się problemy związane z koniecznością korzystania z zasobów energii. Człowiek pierwotny myślał jedynie o zaspokojeniu podstawowych potrzeb, najpierw zaspokojenia głodu, potem łaknienia. Stąd jego potrzeby energetyczne były na bardzo niskim poziomie. Wraz z rozwojem ludzkości rosły wymagania - pojawiała się np. potrzeba ogrzewania pomieszczeń. W ostatnich dwustu latach infrastruktura podniosła na bardzo wysoki poziom naszego życia i spowodowała bardzo znaczny wzrost zużycia energii. Wsiadając do pociągu czy samochodu zwykle nie do końca zdajemy sobie sprawę z tego, ile energii potrzeba na wybudowanie dróg, utrzymanie sieci kolei. A pomyślmy jak globalne zapotrzebowanie na energię zmienia się wraz z bardzo szybkim wzrostem liczby ludności na świecie. Poziom życia na ziemi jest bardzo różny i zbytnio nie przesadzając stwierdzić możemy, że wciąż są obszary, gdzie człowiek potrzebuje energii tyle co przed kilkuset laty, ale są też takie, gdzie zużycie energii zostało doprowadzone do bardzo wysokiego poziomu. Na szczęście te kraje, które do niedawna najbardziej zaśmiecały środowisko ciepłem i obciążały je produktami procesu produkcji energii dostrzegły to. Polskie społeczeństwo przynajmniej od kilku już lat jest w tym obszarze edukowane. Edukacja postępuje szybko i to cieszy. Tym bardziej, że wzrost cen za nośniki energii jest nieunikniony. W dobie „księżycowej" polityki okresu socjalizmu, energia i nośniki energii były tanie, nie było zatem potrzeby jej oszczędzania. Jednak już wtedy niektórzy zdawali sobie sprawę, że w kosztach wynajmu mieszkań, energia stanowiła czasem nawet 80-90%.

O tym, że na każdym kroku możemy oszczędzać energię, niech przekona nas prosty przykład: do zagotowania 1 litra wody potrzeba około 100 Wh energii. Jest to tzw. energia użyteczna, kończąca łańcuch konwersji energii. Łańcuch ten rozpoczyna się od energii pierwotnej w postaci węgla, gazu, ropy naftowej. Wodę możemy zagotować na kilka sposobów. Może to być kuchenka gazowa, kuchenka elektryczna, kuchenka mikrofalowa czy też czajnik bezprzewodowy. Okazuje się, że w zależności od wyboru drogi przetwarzania energii należy dokonać oceny sprawności poszczególnych jej etapów.

Jeśli do przygotowania wody użyjemy kuchenki gazowej, to biorąc pod uwagę niestety duże straty ciepła na palniku gazowym, energii tej potrzeba około 280 Wh. Jeśli zastosujemy czajnik bezprzewodowy to straty do otoczenia są niewielkie i do zagotowania 1 litra wody potrzeba 109 Wh energii. Jakże różne wyniki. To jednak nie koniec. Jeśli chcemy dokonać pełnej oceny ekologicznej (ekologia to taka ekonomia, która uwzględnia pełne koszty wraz z przyszłymi skutkami) to należy ocenić sprawność z jaką przesyłamy gaz do naszego mieszkania oraz sprawność produkcji i przesyłu energii elektrycznej. I okaże się, że kuchenka gazowa wymaga około 310 Wh w postaci gazu ziemnego, zaś czajnik bezprzewodowy około 330 Wh energii w postaci np. węgla kamiennego. Wychodzimy zatem na remis. Ale jak pokazują dalsze obliczenia np. dla kuchenki mikrofalowej potrzeba 570 Wh, a dla kuchenki elektrycznej 525 Wh energii.

Możemy zatem być spokojni - naszych przyzwyczajeń: gotowanie wody na gazie lub przy pomocy czajnika bezprzewodowego, zmieniać nie musimy nawet biorąc pod uwagę także aspekt globalnego obciążenia środowiska.

Gdyby jeszcze uwzględnić koszty nośników energii i ich okresowe fluktuacje, to kolejność w preferowaniu wybranych urządzeń może się zmienić. A więc może pierwotnemu człowiekowi nie było tak źle.

Innym problemem jest ogrzewanie naszych budynków. Ludzkość jest tak wygodna, że wymyśliła problem komfortu cieplnego i teraz już nie pozostało nic innego jak starać się te oczekiwania zaspokoić. Ile to jednak kosztuje? O ile czajnik bezprzewodowy, czy kuchenkę gazową można zmieniać dość łatwo, to dom buduje się raz na 100 lat. I dopiero tutaj odczuwamy skutki „księżycowej" polityki socjalizmu. Dom zbudowany zgodnie ze standardami, czy zaraz po wojnie, czy też jeszcze pod koniec lat 80., po prostu pożera energię. W ogólnym bilansie energii budynku mieszkalnego, potrzeby związane z ogrzewaniem sięgają często 80% ogólnego zapotrzebowania. Zmiana tego stanu nie jest taka prosta, jako że koszt związany z tzw. termomodernizacją jest dość poważny. Często sięga 20 000 zł i jak wykazują obliczenia, należy do grupy działań inwestycyjnych o średnim lub niskim poziomie opłacalności. Okres zwrotu sięga w najlepszym przypadku 5 lat, często jednak wyraźnie przekracza 10 lat. Jeśli jednak ceny za nośniki energii dalej będą rosły to nie pozostanie nam nic innego jak przystąpić do oszczędzania energii.

A rozejrzyjmy się nieco by stwierdzić jak wygląda to u naszych niektórych sąsiadów. Zaraz po przekroczeniu granicy zachodniej, na widnokręgu ukazują się siłownie wiatrowe (zdjęcie obok) często w sposób dość zadziwiający wkomponowane w krajobraz, na dachach widać kolektory słoneczne. Często korzysta się z pomp ciepła, które wykorzystują energię gruntu, energię cieków i zbiorników wodnych, czy też energię ciepłego powietrza odpływającego z pomieszczeń. Jest jakby więcej lokalnych siłowni wodnych wykorzystujących energię nawet małych rzek. Posuwając się dalej na zachód Europy, zauważamy na powierzchni mórz urządzenia najróżniejszej konstrukcji, które wykorzystują energię fal, energię pływów morskich. Od początku lat 70. kryzys energetyczny uzmysłowił, że granice możliwości wykorzystania środowiska są ograniczone. Co bardziej przewidujący już tę granicę zauważają. Społeczeństwa krajów wysoko rozwiniętych już zatem od 25 lat problem ograniczenia zużycia energii uznają za ważny element swojego działania. Np. na

Ciąg dalszy na stronie 21

Posiedzenie Komisji Badań Podstawowych odbyło się 8 listopada, zaś Komisji Badań Stosowanych - 9 listopada 2000 r. Obradom przewodniczyli: przewodniczący KBP prof. **Maciej Żylicz** i przewodniczący KBS prof. **Bogdan Ney**.

Po przyjęciu porządku obrad i protokołu z poprzednich posiedzeń komisje zaaprobowały informację Departamentu Studiów i Polityki Naukowej o ocenie wykonania przez podmioty działające na rzecz nauki zadań dofinansowywanych w latach 1998 i 1999 ze środków na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (DOT).

Min. **Małgorzata Kozłowska** przedstawiła informację o środkach działu Nauka przeznaczonych na dofinansowanie uczestnictwa polskich zespołów naukowych w międzynarodowych programach badawczych, w tym w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej (5. PR), zaś Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedłożył do rozpatrzenia pakiet uchwał w sprawie podziału środków finansowych na:

* dofinansowanie uczestnictwa polskich zespołów naukowych w projektach 5. PR w latach 2000 - 2002 dla jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych ze środków na SPUB-M (dla 4. podmiotów 796 000 zł, w tym 220 400 zł w roku 2000)
* dofinansowanie realizacji zadań dotyczących uczestnictwa podmiotów działających na rzecz nauki w projektach 5. PR w latach 2000-2002 ze środków na DOT (712 600 zł dla 3. przedsiębiorstw, w tym 219 400 zł w 2000 roku)
* dofinansowanie prac prowadzonych w ramach wielostronnych programów międzynarodowych (4. PR, EUREKA, NATO) w latach 2000 - 2002 (dla 3. jednostek 892 700 zł, z czego 322 500 zł w roku bieżącym)
* ponowienie wniosków do 5. PR dla podmiotów działających na rzecz nauki ze środków na DOT (30 000 zł dla dwóch wniosków)
* ponowienie wniosków do 5. PR dla jednostek naukowych i naukowo-badawczych ze środków na SPUB-M (135 000 zł dla 9 podmiotów)
* dofinansowanie udziału polskich zespołów w wielostronnych programach międzynarodowych (25 000 CHF z przeznaczeniem na pokrycie 5 proc. kosztów związanych z naprawą - zniszczonego na skutek awarii - spektrometru NA 48 w CERN).

Min. Małgorzata Kozłowska omówiła stan wydatków w dziale 77 - Nauka według stanu z 31 października br., zaś min. Jan Krzysztof Frąckowiak przedstawił projekt zasad przyznawania niewykorzystanych środków z budżetu nauki w roku bieżącym na dofinansowanie działalności statutowej (DST) jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych. Komisje po dyskusji i wniesieniu uwag projekt zasad przyjęły. Zasady zostaną ostatecznie przyjęte na najbliższym posiedzeniu KBN.

Departament Badań przedłożył, a komisje pozytywnie rozpatrzyły, odwołania jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych w zakresie:

* dofinansowania bieżących kosztów utrzymania unikatowych urządzeń i miejsc badawczych o ogólnokrajowym znaczeniu SPUB-U (1 790 000 zł dla 6. jednostek)
* dotacji podmiotowej na działalność statutową w bieżącym roku, uzasadnione losowymi przypadkami (497 000 zł dla 5 jednostek) oraz zmiany błędnie przyznanej kategorii (dwie jednostki, bez skutków finansowych).

Komisje zaaprobowały projekt uchwały Komitetu zmieniającej zasady wynagradzania za recenzje naukowe i kontrole merytoryczne wykonania zadań finansowych ze środków ustalonych w budżecie państwa na naukę.

Komisje przedstawiły również opinie o proponowanych przez Departament Badań zmianach w systemie finansowania projektów badawczych.

Ponadto Komisja Badań Stosowanych wystosowała protest do Ministra Finansów w związku z odmową wyrażenia zgody na zwiększenie nakładów na inwestycje (tekst protestu w załączeniu).

Kolejne - wspólne - posiedzenie komisji zaplanowano na 6 i 7 grudnia br. Ponieważ - wchodząca w życie 1 stycznia 2001 r. - nowelizacja ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych nie przewiduje dalszego istnienia komisji Komitetu, będą to równocześnie ich ostatnie posiedzenia.

Protest Komisji Badań Stosowanych

Komisja Badań Stosowanych protestuje przeciwko decyzji Ministra Finansów o odmowie wyrażenia zgody na zwiększenie środków na inwestycje wskazane przez Komisje oraz wniosku o zablokowanie wydatków budżetu nauki w trybie artykułu 100 ustawy o finansach publicznych.

Komisja nie stwierdziła istnienia żadnej z przyczyn wymienionych w tym artykule.

W szczególności Komisja nie widzi podstaw dla kwestionowania prawidłowości, staranności i racjonalności gospodarowania środkami budżetowymi na naukę.

Posiedzeniu Komitetu Badań Naukowych 16 listopada 2000 r. przewodniczył prof. **Andrzej Wiszniewski** - Minister Nauki, przewodniczący Komitetu.

Po przyjęciu porządku obrad i protokołu z poprzedniego posiedzenia, Komitet zaaprobował - przedłożony przez Departament Studiów i Polityki Naukowej - projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr 1/2000 w sprawie przyznania środków finansowych na dofinansowanie działalności ogólnotechnicznej i wspomagającej badania (DOT) w roku 2000. Komitet zwiększył o 300.000 zł środki na DOT Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - do kwoty 1 770 000 zł zmniejszając środki nierozdzielone będące w dyspozycji Ministra Nauki do kwoty 5 756 045 zł.

Komitet zaaprobował - przedłożony przez Departament Ekonomiczny – projekt uchwały zmieniający uchwałę 4/99 w sprawie zasad wynagradzania za recenzje naukowe i kontrole merytoryczne wykonania zadań finansowanych ze środków ustalonych w budżecie państwa na naukę. Zmiana uchwały wprowadza zasadę wyznaczania wynagrodzenia za uczestniczenie w każdym dniu posiedzenia.

Komitet rozpatrzył - przedstawione przez Departament Badań a referowane przez prof. Tadeusza Bołda przewodniczącego Zespołu Projektów Celowych Zamawianych - wnioski o ustanowienie projektów celowych zamawianych, zgłoszonych do XXIII konkursu. Z 15 przedstawionych wniosków pozytywną aprobatę Komitet wyraził w odniesieniu do pięciu wniosków.

Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedstawił informację na temat uczestnictwa Polski w 5. Programie Ramowym UE. Ogólna kwota dofinansowania ze środków KBN dla polskich zespołów badawczych biorących udział w projektach 5. PR wynosi obecnie 10 806 570 zł, otrzymało ją łącznie 76 jednostek. Cztery dalsze zgłoszenia na kwotę 312 200 zł są rozpatrywane.

Min. Małgorzata Kozłowska przedstawiła informację w sprawie przedłożenia rządowego projektu budżetu na rok 2001. Oczekuje się wzrostu nominalnego o 8,9 proc. przy realnym wzroście o 1,6 proc. w stosunku do ustawy budżetowej 2000 r. (udział w PKB spadnie z 0,45 proc. w roku bieżącym do 0,42 proc. w roku 2001). Zwrócono również uwagę na nowe ujęcie wydatków na projekty badawcze-na wszystkie ich rodzaje w ujęciu podporządkowanym dziedzinom nauki. Wydatki te zostały objęte preferencją finansową (wzrost środków o ca 28 proc. w porównaniu z rokiem 2000).

Min. Małgorzata Kozłowska omówiła również informację dotyczącą wydatków działu 77 - Nauka według stanu z 31 października br. Członkowie Komitetu otrzymali stanowisko Ministra Nauki - adresowane do Ministra Finansów - dotyczące interpretacji prac realizowanych przez jednostki naukowe jako usług badawczo-rozwojowych według znowelizowanej ustawy o Komitecie Badań Naukowych z dnia 15 września 2000 r. Jest to wykładnia dla izb i urzędów skarbowych (tekst dostępny jest pod adresem http://www.kbn.gov.pl/finauki98/list_27102000.html).

Następne posiedzenie Komitetu Badań Naukowych odbędzie się 21 grudnia 2000 roku.

RZECZNIK PRASOWY Komitetu Badań Naukowych
dr Tadeusz Zaleski

Marian Ciepaj

Przyszłość społeczeństwa obywatelskiego (cz. II)

Społeczeństwo (...) przyznaje zaszczyty zręcznym oszustwom, ale nie ma nagród dla cichych poświęceń.
Honoriusz Balzak, „Granatka"

U podstaw (...) boleści, krzywd, niegodziwości była ciemnota, pierwsza i jedyna przyczyna cierpień ludzkości (...) kroczącej naprzód długą krzyżową drogą, wznoszącej się tak uciążliwie i tak powoli ku światłu poprzez wszystkie zbrodnicze grzęzawiska dziejów (...). Błogosławieni, którzy wiedzą, błogosławieni rozumni, ludzie woli i czynu, albowiem ich będzie królestwo ziemskie (...). Lud będzie wart tyle ile mu da nauczyciel, a nauczyciel – tyle właśnie ile mu dała uczelnia.
Emil Zola, „Prawda"

Należy na wstępie podkreślić – kontynuując nasze rozważania o społeczeństwie obywatelskim – że ogromną rolę w procesach jego kształtowania się i funkcjonowania odgrywa prawo. W granicach pojęcia „prawo" wyróżnić trzeba prawo natury, którego treść nie może być przedmiotem legislacyjnej działalności państwa, a przeciwnie, dla działalności tej ma stanowić obowiązujący wzorzec, oraz prawo pozytywne, które pochodzi z ustanowienia państwa i określa granice uprawnień jednostki, których państwo w swych działaniach władczych przekroczyć nie może.

Stwierdziliśmy już poprzednio, że strukturą polityczną społeczeństwa obywatelskiego jest państwo demokratyczne, chociaż symptomy społeczeństwa obywatelskiego występowały także w ustrojach niedemokratycznych.

W odniesieniu do polskich warunków ustrojowych przywołać należy art. 2 konstytucji RP stanowiący, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Z prawnego punktu widzenia demokratyzm takiego państwa ma polegać na formalnie zabezpieczonym merytorycznym wpływie miarodajnej opinii publicznej na decyzje organów państwa. W tym znaczeniu państwo, jako organizacja funkcjonująca poprzez prawo, jest instrumentalnie podporządkowane społeczeństwu. Teoretyk prawa J. Wróblewski stwierdza, że konkretne państwo może być państwem demokratycznym w określonym stopniu: „Stopień demokratyczności państwa praworządnego dotyczy form i zakresu, w jakim demokratyczna opinia społeczna wpływa na funkcjonowanie państwa. Należy bowiem ustalić, w jaki sposób i w jakich fazach podejmowania decyzji tworzenia i stosowania prawa, i w jakim typie stosowania prawa ta opinia ma być brana pod uwagę. Stopień ten jest różny, i w warunkach zróżnicowania opinii społecznej, w przypadku pluralizmu aksjologicznego społeczeństwa, wymaga dyskursu politycznego i dążenia do konsensusu, względnie do przewagi demokratycznie ukształtowanej opinii większości, która nie jest dyktatem.

Jak już powiedzieliśmy, konstytucja RP określa Rzeczpospolitą Polską jako demokratyczne państwo prawne urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej. Nie wdając się w teoretyczne rozważania wokół zagadnienia tzw. klauzul generalnych (a zasada sprawiedliwości społecznej sformułowana na szczeblu konstytucji do takich klauzul niewątpliwie należy), wystarczy tutaj stwierdzić, iż zasada sprawiedliwości społecznej ma leżeć u podstaw konstytucji demokratycznego państwa prawnego, a więc stanowić część składową prawno – politycznego modelu społeczeństwa obywatelskiego. Można, jak się wydaje, przyjąć, że treść zasady sprawiedliwości społecznej na poziomie najbardziej elementarnym zawarta jest w międzynarodowych paktach praw człowieka. Na treść zasad sprawiedliwości społecznej mogą się więc składać takie elementy, jak: ochrona autonomii i godności ludzkiej, ochrona praw i wolności gwarantowanych przez międzynarodowe pakty praw człowieka, gwarancje praw mniejszości wobec większości, zapewnienie określonego standardu życiowego, zasada podziału władz, zasady samoograniczania się suwerennego państwa, instytucje prawno – ekonomiczne itd.

Podstawowe założenia i wartości demokratycznego państwa prawnego mające stanowić system dyrektyw wobec wszystkich działań aparatu państwowego i samorządowego powinny, oczywiście, być zawarte w konstytucji państwa, które do takiego miana pretenduje. Przede wszystkim podkreślić trzeba, że przechodzenie do demokratycznego państwa prawnego w warunkach polskich jest związane z koniecznością istotnej przebudowy obowiązującego systemu prawnego. W dużej mierze zastało to już dokonane.

Po pierwsze, nowe regulacje prawne zostały wprowadzone w obszarze bardzo bogatych i różnorodnych relacji między obywatelem, człowiekiem a władzą publiczną. W miejsce funkcjonującej w okresie tzw. realnego socjalizmu całościowej reglamentacji życia jednostki jako człowieka i jako obywatela została wprowadzona (wyraźnie wyartykułowana w konstytucji i innych ustawach) wolność człowieka i obywatela, a wszelkie jej ograniczenia są dopuszczalne jedynie w drodze ustawy (obowiązuje tu zasada: „co nie jest prawem zabronione – jest dozwolone").

Po drugie, również relacje między społeczeństwem jako całością a państwem zostały na nowo unormowane. Jako przykład takich unormowań można podać ordynacje wyborcze do parlamentu, czy samorządu terytorialnego ustanawiające wybory wolne i demokratyczne.

Po trzecie, przedmiotem nowych regulacji prawnych stały się też struktury władzy i mechanizmy ich funkcjonowania. Chodzi tu w pierwszym rzędzie o wprowadzenie zasady podziału władz i niezawisłości sądownictwa. W tej ostatniej kwestii odnotować można np. powołanie Krajowej Rady Sądownictwa.

Dla bytu demokratycznego państwa prawnego niezmiernie istotne znaczenie ma zasada tzw. konstytucjonalizmu. Jej sens wyraża się w uznaniu konstytucji za fundament porządku prawno – politycznego i za akt o najwyższej mocy wiążącej wobec wszystkich podmiotów życia społecznego, w tym oczywiście także – parlamentu. U podstaw tej zasady leży paradygmat, że w systemie demokratycznym nie mogą wystąpić zdarzenia wymagające łamania demokratycznych reguł, nie może być konfliktów, których nie można by rozwiązać w drodze negocjacji i kompromisów w ramach panującego porządku demokratycznego. Chociaż bowiem demokracja jest na co dzień bardzo uciążliwą i trudną formułą sprawowania władzy, to przecież jej główna zaleta polega na respektowaniu wartości szanowanych przez większość społeczeństwa, jak i wartości honorowanych przez jego mniejszość, która ma niezbywalne prawa domagania się, aby jej wartości i jej aspiracje były także przedmiotem ochrony.

Zasada konstytucjonalizmu musi być w państwie demokratycznym skorelowana z zasadą ustawowej wyłączności. Ustawa ma tutaj rangę wyjątkową: jest wyrazem woli demokratycznie wybrane-

go parlamentu i prawnym fundamentem głównych wartości społeczeństwa obywatelskiego – wolności i własności. Daje zarazem rękojmię przewidywalności i obliczalności działań władzy.

Jednakże zmiany tylko w obrębie systemu prawnego i podstawowych struktur władzy publicznej dopiero zapoczątkowują procesy mogące doprowadzić do uformowania się społeczeństwa obywatelskiego, które oparte jest na samorządności i aktywności społecznej możliwie szerokich rzesz obywateli. Są to procesy wymagające długiego czasu, podobnie jak czasu wymaga ukształtowanie się nie tylko nowych instytucji politycznych, ale przede wszystkim ich nowego składu legitymującego się demokratyzmem postaw, a także demokratycznych i postępowych elit politycznych. Można się zgodzić z opinią, że „ Poszukiwanie rzeczywistych, nowych, mających perspektywy trafnych rozwiązań organizacyjnych i instytucjonalnych w sferze organizowania życia społecznego i kierowania nim wymaga odrzucenia szeregu dogmatów zdyskwalifikowanych przez czas i praktykę historyczną aksjomatów oraz wyobrażeń o władzy i sposobach jej sprawowania. Dotyczy to generalnie wszystkich zrodzonych nieraz w odległych epokach koncepcji i modeli społeczeństwa i systemów władzy państwowej. Konstruowanie sposobów i formy integrowania (bez iluzji solidaryzmu) społeczeństwa i narodów oraz zasad kooperacji (…) jednostek i grup społecznych jest działaniem na rzecz nadziei niesionych przez imperatyw postępu zakodowany w naturze człowieka" („Lokalny system społeczno – polityczny w procesie przemian").

Dotychczasowe analizy upoważniają do następujących konstatacji w przedmiocie społeczeństwa obywatelskiego: 1) Społeczeństwo obywatelskie może ukształtować się w państwie, w którym istnieje sfera wolności dla indywidualnych i grupowych działań niezależnych od kurateli państwa, a w konsekwencji – możliwość samoorganizowania się obywateli w oparciu o kryteria terytorialne, lokalne, środowiskowe, zawodowe, polityczne itd. Powstałe w ten sposób organizacje są samorządne i autonomiczne. 2) Społeczeństwo obywatelskie jest prawnym typem, sposobem zorganizowania życia społecznego o następujących cechach: a) celem, podstawą jego funkcjonowania jest obywatel, b) ma ono szeroką sferę wolności politycznej, ekonomicznej i kulturalnej – zagwarantowanej prawnie, c) jego „zwieńczeniem", jego polityczną strukturą jest demokratyczne państwo prawne. 3) Społeczeństwo obywatelskie konstytuowane jest przez prawo. U podstaw porządku prawnego leży prawo natury. Prawo nie tylko utrwala przyjęte podstawowe rozwiązania ustrojowe (funkcja stabilizacyjna), ale także wyraża cele dążeń zbiorowych (funkcja dynamizująca). 4) Elementy gospodarki rynkowej i wolności prywatnej są istotnymi przesłankami społeczeństwa obywatelskiego. Można więc powiedzieć, że społeczeństwo obywatelskie to system utrwalonych – przede wszystkim w postaci różnego rodzaju niezależnych od państwa organizacji i instytucji – relacji między ludźmi i nawyków postępowania, umożliwiających autentyczny udział w życiu publicznym. Czynnikiem dużej wagi jest powszechnie akceptowana etyka motywująca „zachowania demokratyczne".

W warunkach polskich – co wyraźnie trzeba podkreślić – kształtowanie się więzi składających się na społeczeństwo obywatelskie nie rozpoczęło się od momentu upadku systemu komunistycznego. Ten proces ma wymiar historyczny. Miał swoje cechy szczególne przez to, że państwo przez długie okresy było wobec społeczeństwa czymś obcym, zewnętrznym, ale ów proces trwał i przygotowywał grunt do dzisiejszych radykalnych zmian ustrojowych. Wiadomo jakie czynniki złożyły się na zachowanie przez społeczeństwo polskie pewnej niezależności: tradycja oporu jeszcze z czasów rozbiorowych, katolicyzm polskiego narodu i autonomiczna pozycja Kościoła, nie poddające się kolektywizacji rolnictwo, istnienie sektora prywatnego poza rolnictwem. W tej sytuacji kształtowało się w Polsce społeczeństwo obywatelskie na pewnym minimalnym poziomie – na poziomie zdolności do oporu. Gdy jednak przyszedł czas budowania, okazało się jak wielkie są jeszcze niedostatki, jak brakuje umiejętności organizowania się działań nastawionych na dobro wspólne, na tworzenie nowego typu więzi społecznych na miarę demokratycznego państwa prawnego.

Działanie na rzecz tak zarysowanego celu napotyka na wiele niebezpieczeństw. Po pierwsze, ze względu na zdeformowanie procesu naturalnego doboru elit politycznych w państwie autorytarnym, obecnie dochodzić może i dochodzi rzeczywiście do selekcji w znacznym stopniu przypadkowej i aspirowania do stanowisk publicznego zaufania osób niegodnych, nie mających dostatecznych kompetencji i kwalifikacji etycznych, cynicznych i zorientowanych wyłącznie na własną karierę. Po drugie, niebezpieczeństwem jest zniecierpliwienie społeczeństwa, które przy całej swej pasywności oczekuje jednak od postkomunistycznego państwa dotychczasowej opiekuńczości i równocześnie znaczących sukcesów gospodarczych i społecznych. Tymczasem zaś znaczna część społeczeństwa wiąże pogorszenie swego losu właśnie z procesami przemian demokratycznych w Polsce. Z drugiej znowu strony, procedury i instytucje demokratyczne wielokrotnie dawały wyraz swej nieskuteczności i bezradności i deprecjonowały się w opinii publicznej.

Paradoksalne, ale społeczeństwo polskie, mimo że w okresie komunistycznym mitologizowało demokrację, to jednak do jej instytucji nie jest nadmiernie przywiązane. Dowodem na to jest stale wysoki stopień zaufania do struktur reprezentujących przymus i porządek – do wojska i policji. Jest on znacznie wyższy od sympatii wobec instytucji uosabiających tradycyjnie wolność i demokrację: parlamentu i pluralistycznego systemu partyjnego. Natomiast klasa polityczna zamiast integrować społeczeństwo i nadawać sens jego zbiorowym wyrzeczeniom, przekonywać społeczeństwo o zasadniczej słuszności drogi reform i niezbędności współuczestniczenia w budowaniu politycznej wspólnoty opartej na demokracji i gospodarce rynkowej, otóż ta klasa polityczna przyczyniła się walnie do zagubienia i zdezorientowania społeczeństwa, które stanęło wobec problemów o niespotykanej dotychczas skali trudności.

Elity polityczne są bardzo ważnym podmiotem zmian ustrojowych, a formułowane przez nie koncepcje bardzo silnie wpływają na jakość życia publicznego w kraju postkomunistycznym. Trafne jest spostrzeżenie, że: „Elity o rodowodzie solidarnościowym, dominujące dziś na scenie politycznej są uwikłane w walce o władzę . W ustabilizowanym systemie społecznym jest to naturalny czynnik ożywiający scenę polityczną, gdy jednak równowaga układu politycznego jest tak krucha jak u nas, i gdy baza społeczna poszczególnych, różnorodnych sił jest płynna i bardzo wąska, to bezpardonowa walka o władzę może doprowadzić do destabilizacji całego układu sił, co byłoby szkodliwe dla wszystkich „(E. Wnuk – Lipiński). Niebezpiecznym złudzeniom tych elit jest zarazem przekonanie, że reprezentują większość, czy wręcz całe społeczeństwo i cieszą się jego zaufaniem w dziele radykalnych reform ustrojowych. Złudzenie to było bliskie praw-

dy po wyborach w 1989 r. Zaufanie to zaczęło gwałtownie spadać (obecnie AWS ma – spośród większych partii politycznych – najniższe notowania), gdy liberalne reformy ekonomiczne ugodziły w podstawowe interesy pracownicze i zantagonizowały poszczególne grupy zawodowe, oraz gdy przedstawiciele tych elit pełniąc różnorodne funkcje publiczne wykazywali więcej dbałości o interes partykularny niż o dobro wspólne i niejednokrotnie dawali dowody swojej rażącej nieodpowiedzialności (niekompetencji), co było widoczne zwłaszcza w sprawach reformy służby zdrowia i ubezpieczeń społecznych.

Odzyskanie zaufania społecznego mogłoby się dokonać poprzez rzeczywiste reprezentowania interesów grupowych ukształtowanych w poprzednim systemie, a obecnie zagrożonych przez prawidłowości gospodarki rynkowej. Przyjęcie jednak takiej opcji jest sprzeczne ze strategią reform rynkowych. Z drugiej natomiast strony, kontynuacja reform rynkowych, dotkliwych dla ogromnej części społeczeństwa, osłabia polityczne poparcie wobec elit. W konsekwencji może to doprowadzić do stanu, w którym strategia reform rynkowych będzie realizowana bez wystarczającego poparcia społecznego. Tak więc próba odzyskania poparcia społecznego prowadzi do spowolnienia lub nawet zastąpienia reform, zaś ich kontynuowanie – do wyobcowania elit politycznych. Otwiera to drogę ruchom populistycznym – stwierdza cytowany wyżej autor.

Trzeba ponadto zauważyć, że same elity także stwarzają zagrożenie dla tworzącego się mechanizmu demokracji. Otóż ów mechanizm może prawidłowo funkcjonować tylko wówczas, gdy uzgadnia sprzeczne, a przynajmniej różnorodne interesy, jest instrumentem konsensusu i kreowania woli zbiorowej w obszarze spraw konkretnych, mający wymiar praktyczny. Gdy natomiast konflikt dotyczy nie interesów, a wartości, przekonań i symboli – które z istoty swej są nienegocjowalne – wówczas zawodzą mechanizmy demokracji, i w miejsce porozumienia wchodzi walka, w miejsce polityki – ideologia, natomiast argumentację zastępuje aksjologia.

Wybitny współczesny teoretyk myśli politycznej Ralf Dehrendorf w eseju „Rozważania nad rewolucją w Europie" pisze o rewolucjach antytotalitarnych w Europie 1989 r. i perspektywach formowanie się społeczeństw obywatelskich w Europie środkowowschodniej. Pisze: on: „ Społeczeństwo obywatelskie modne jest w Europie środkowowschodniej. Thimothy Garton Ash opisał jego „czołową rolę w myśleniu opozycyjnym": „Muszą istnieć [twierdzi Ash] różne formy stowarzyszeń krajowych, regionalnych, lokalnych, zawodowych, które będą dobrowolne, autentyczne, demokratyczne, a przede wszystkim nie kontrolowane i nie manipulowane przez partię lub państwo partyjne". Współcześnie – twierdzi Dahrendorf – społeczeństwo obywatelskie polega na istnieniu poważnych źródeł władzy poza państwem, a często i przeciwko niemu. Jest to więc funkcjonowanie gęstej sieci autonomicznych instytucji i organizacji, których władza nie może zniweczyć. Jednakże społeczeństwo takie zagrożone jest anarchią, jeśli chciałoby istnieć poza państwem lub jeśli nie istniałyby obowiązujące je zasady i przepisy prawa. Dlatego należy raczej rozumieć je jako „ostoję konstytucji wolności" łącznie z jej elementami ekonomicznymi. Obywatelskie, polityczne i społeczne prawa muszą stać się częścią konstrukcji wspólnoty społecznej i politycznej. Trzeba aby państwo pomagało promowało różnorodność, zezwalało na istnienie małych przedsiębiorstw i pomagało im. Środki przekazu muszą być niezależne i muszą reprezentować pluralistyczne orientacje oraz poglądy polityczne i filozoficzne; partie muszą być niezależne od państwa i odpowiednio finansowane. Ważniejsze instytucje polityczne muszą być samorządne, nawet jeśli częściowo finansowane są przez państwo. Procedura licencyjna wobec organizacji społecznych musi być ograniczona do minimum, a prawo i metody systemu podatkowego muszą sprzyjać powstawaniu fundacji i różnych organizacji filantropijnych. Obowiązywać powinna zasada dotacji państwowych. Dopóki jednak luki między państwem a narodem, nie wypełni się działalnością autonomiczną tworząc społeczne źródła władzy, dopóty konstytucja wolności i gospodarka rynkowa pozostaną nazwami pustymi. Prawa obywatelskie są z zasady bezwarunkowe, a obowiązki obywatelskie powinny być ograniczone do minimum i nie mogą być traktowane jako warunki nabycia praw; prawo zaś do niegłosowania musi być równe ważne jak prawo do niepracowania.

W zaprezentowanej tu koncepcji społeczeństwa obywatelskiego – obywatelskość pojmowana jest jako stan aktywny, jako udział w procesach politycznych, w rynku pracy, w społeczeństwie. Obywatelskość to synonim cnót obywatelskich: zaradność – liczenie na własne siły, uprzejmość. Społeczeństwa obywatelskiego nie da się zbudować, ono musi się ukształtować, i trzeba na to chyba dwóch pokoleń – twierdzi Ralf Dahrendorf.

Podkreślić należy, że jest to w literaturze politologicznej najpełniejsza koncepcja społeczeństwa obywatelskiego.

Marian Ciepaj, prawnik, politolog,
prof. w Katedrze Prawa i Zarządzania Regionalnego WZiIP

Ciąg dalszy ze strony 17

tegorocznym EXPO w Hanowerze stoisko tematyczne dotyczące problemów energii należało do zdecydowanie najciekawszych.

Z problemów ograniczonych zasobów energetycznych zaczęliśmy zdawać sobie sprawę dopiero przed kilku laty. Mamy wiele do nadrobienia, ale uczymy się. Własny dom albo też zindywidualizowana cena za zużycie energii to najlepszy nauczyciel. Pamiętam dyskusje toczone na początku lat 90. na osiedlu ZWM oraz stan aktualny. Zmieniło się bardzo wiele. Także podejście zarządzających tak wielkim organizmem jak spółdzielnia mieszkaniowa uległo wyraźnej zmianie. W przypadku własnego domu, okres edukacji jest jeszcze krótszy – 2–3 miesiące, a w najgorszym przypadku jeden sezon grzewczy.

Czytelnik może dość łatwo zauważyć, że poruszone problemy dotykają obszaru wielu kierunków studiów prowadzonych na naszej Uczelni. To specyfika interdyscyplinarnych studiów na inżynierii środowiska. Także problemy zarządzania środowiskiem, w tym szczególnie wykorzystania energii są bardzo ważne. Co ważniejsze otrzymujemy dość wyraźne sygnały o potrzebie kształcenia w tym obszarze.

Idąc temu naprzeciw, już od semestru letniego przewidziano uruchomienie dziennych magisterskich studiów uzupełniających na kierunku *inżynieria środowiska* w specjalności zarządzanie środowiskiem oraz procesy innowacyjne w inżynierii środowiska. Jest to oferta studiów interdyscyplinarnych łączących kierunki już na naszej Uczelni uprawiane.

Prof. Roman Ulbrich opiekun specjalności
racjonalne gospodarowanie energią
na kierunku inżynieria środowiska

W najbliższym czasie w Oficynie Wydawniczej ukaże się książka prof. Romana Ulbricha nt. alternatywnych źródeł energii.

Smak świętowania

Rok akademicki na dobre się rozpoczął, wakacje to już tylko dalekie wspomnienie. Jesteśmy tak zapracowani, że z nieśmiałością myślimy o jakiejkolwiek zabawie i świętowaniu. Szkoda jednak nie skorzystać z interesujących propozycji, naturalnie nie tracąc kontaktu z wymaganiami, jakie stawia nam uczelnia.

Dobrą ofertę stanowią nadchodzące *7 Dni Xaverianum,* które odbędą się w dniach 26 listopada do 3 grudnia 2000 roku. Nasz Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego obchodzi swoje wielkie święto. Towarzyszyć temu będą różne imprezy, na których nie powinno nikogo z Was zabraknąć. Chcemy, byście radowali się wspólnie z nami uczestnicząc w mszach akademickich, koncertach, maratonach filmowych czy Balu Andrzejkowym. W kilku słowach postaramy się przybliżyć Wam poszczególne imprezy.

Niedziela rozpoczynająca nasze święto będzie dniem otwarcia wystawy fotograficznej *Najważniejsze i najpiękniejsze dni z życia Xaverianum.* Później zapraszamy do *Jezuickiej kawiarenki*, w której oprócz pyszności cukierniczych, miłej obsługi i przede wszystkim „studenckich" cen będziecie mogli posłuchać zespołu *Xaverianum*.

Najjaśniejszą gwiazdą wśród koncertujących zespołów będzie *Stare Dobre Małżeństwo***.** Ich reklamować nie trzeba; ponieważ każdy wie co „w trawie piszczy". Równie wielkimi znakomitościami Dni Xaverianum będą: **Robert Kasprzycki,** *Skylab***,** mim **Ireneusz Krosny,** Orkiestra Kameralna UO *Sinfonietta Opoliensis* i nasz ośrodkowy zespół.

Robert Kasprzycki to bard studencki (ukończył przed kilkoma laty polonistykę), świetnie gra na gitarze, dobrze śpiewa i dość zabawnie komentuje swoją twórczość. Jego koncert odbędzie się 26 listopada tj. w niedzielę o godz. 21.00 w Xaverianum i nosił będzie tytuł *Niebo do wynajęcia.*

We wtorek o godz. 20.00 będziecie mogli posłuchać koncertu *Sinfonietty Opoliensis*. Zespół tworzą studenci UO, zaś ich dyrygentem jest **Marian Biliński**.

Grupę *Skylab* tworzy trio absolwentów akademii muzycznych, a założyciel zespołu, **Marcin Olak** niedawno koncertował z Antoniną Krzysztoń. Grupa wykonuje utwory jazzowe oraz własne interesujące kompozycje. Koncert odbędzie się w środę, 29 XI o godz. 20.00 w Ośrodku.

W czwartek, o godz. 19.00 w kościele NSPJ (ul. o. Czaplaka) odbędzie się uroczysta msza akademicka, a po niej w Xaverianum wystąpi Ireneusz Krosny, doskonały mim, o którym ostatnio dość głośno, gdyż zdobywa mnóstwo nagród na różnych konkursach.

Punktami stałymi Dni Xaverianum są maratony filmowe, wieczór twórczości studenckiej nocne śpiewanie (**do wygrania gitara!**) oraz prelekcja o sławnym jezuicie. W tym roku wyświetlimy film *Skąd się wzięła aureola*, mówiący o życiu św. Stanisława Kostki, patrona młodzieży. Po filmie odbędzie się spotkanie z jednym z producentów, ks**. Krzysztofem Martwickim**.

Jeśli macie ochotę obejrzeć kilka dobrych filmów zapraszamy do Ośrodka w środę, 29 XI na godz. 23.00, kiedy to wyświetlimy takie hity jak: *Matrix*, *Miasto Aniołów* i *Notting Hill* oraz w piątek 1 grudnia na godz. 21.00, kiedy obejrzeć będziecie mogli: *Bez twarzy, Patch Adams, Fenomen*.

W niedzielę (3 XII) tzn. w uroczystość św. Franciszka Ksawerego chcemy uhonorować ludzi, których działalność społeczno-kulturalna jest solą ziemi dla naszego środowiska akademickiego. O godz. 20.00 rozdamy nagrody *Żar Serca,* a potem posłuchamy *Starego Dobrego Małżeństwa*.

Z naszej bogatej oferty każdy może wybrać coś dla siebie i Wierzymy, że te dni dostarczą Wam wiele radości i zaspokoją kulturalne potrzeby nawet tych najbardziej wybrednych.

Aneta Sitar, Adam Smyczek

Od redakcji: Wśród laureatów nagrody Żar Serca znajduje się prof. **Jerzy Skubis**, prorektor ds. nauki Politechniki Opolskiej. Nagrodę otrzymał „za ogromną życzliwość i serdeczność w relacjach ze studentami oraz za prawość w życiu zawodowym i osobistym".

Gratulujemy!

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

3(90) listopad–grudzień 2000

Spis treści

Wywiad z... 3
Z prac Senatu 6
Z kalendarza rektorów 7
Politechnika Opolska o własności intelektualnej 8
Pożegnanie absolwentów 9
Sylwetki dziekanów 10
Goście z NATO w PO 10
Sprawy nauki 11
Wieści z wydziałów 12
Studia i studenci 16
Ekologia 17
Aktualności z KBN 18
Rozważania 19
W środowisku akademickim 22

WIADOMOŚCI UCZELNIANE
Miesięcznik informacyjny
Politechniki Opolskiej
Rok X, nr 3(90), listopad–grudzień 2000 r.

Redaguje zespół:
Elżbieta Ciechocińska – grafik
Małgorzata Kalinowska – korekta
Współpracownicy wydziałowi:
Rafał Matwiejczuk (WZiIP),
Maria Mazur (WM),
Maria Trebel (WWFiF),
Józefa Czabak (WB),
Jolanta Ukarma (WEiA).
Stale współpracują:
Elżbieta Czaja
Urszula Mazur
Janusz Fijak
Sławoj Dubiel, Wojciech Brzeszczak – zdjęcia
Krystyna Duda – redaktor naczelny
Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.

Druk: Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole.
Redakcja: ul. Mikołajczyka 3, 45–271 Opole, tel. 455 60 41, w. 284, e–mail: oficyna@polo.po.opole.pl

Zamówienie: 84/2000. Nakład 850 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania redakcyjnego nadesłanych tekstów.

NOWOŚCI

W Bibliotece Głównej

1. Szymkiewicz Romuald: **Modelowanie matematyczne przepływów w rzekach i kanałach.** – Warszawa: WN PWN, 2000. – 321 s. Sygn.: 99998 Cz

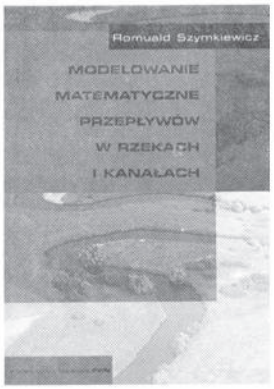

„Jest to pierwsza polskojęzyczna książka prezentująca w sposób kompleksowy stosowanie modeli matematycznych w hydraulice kanałów otwartych.

Przedstawiono tu zagadnienia dotyczące matematycznego modelowania przepływów oraz migracji zanieczyszczeń w rzekach i kanałach. Podano algorytmy rozwiązywania wielu problemów oraz przykłady zastosowań praktycznych.

Układ książki umożliwia nie tylko świadome korzystanie z istniejących narzędzi modelowania matematycznego stosowanych w hydraulice koryt otwartych, ale także ich samodzielne tworzenie. Książka przeznaczona jest dla studentów inżynierii środowiska i inżynierii wodnej, pracowników naukowych zajmujących się hydrauliką kanałów otwartych, a także dla inżynierów projektujących śródlądowe obiekty hydrotechniczne i opracowujących prognozy hydrologiczne". (z okładki)

2. Oprzędkiewicz Janusz, Stolarski Bolesław: **Komputerowe monitorowanie niezawodności samochodów**. – Warszawa; Kraków: WN PWN, 2000. – 123 s. Sygn.: 99993 Cz

„Oryginalna, autorska praca poświęcona inteligentnemu monitorowaniu niezawodności produkcji i eksploatacji środków transportu drogowego, tzw. KMNST.

Autorzy – profesorowie Politechniki Krakowskiej – od lat pracujący nad technologią jakości i niezawodności, prezentują najnowocześniejsze rozwiązanie tego problemu w literaturze światowej (metody i algorytmy oparte na algebrze ostrej i rozmytej, metodach prognostycznych klasycznych, adaptacyjnych i neuro-rozmytych).

Książka jest przeznaczona dla studentów i wykładowców wydziałów mechanicznych wyższych uczelni oraz dla pracowników naukowo-badawczych przemysłu motoryzacyjnego" (z okładki).

„Inżynieria produkcji i eksploatacja środków transportu drogowego wymagają ciągłego i inteligentnego monitorowania niezawodności. [...] Takim wymaganiom sprostać mogą tylko systemy komputerowe monitorowania niezawodności w produkcji i eksploatacji środków transportu drogowego – w skrócie nazwane KMNST. W systemie tym stosuje się inteligentne monitorowanie w czasie rzeczywistym niezawodności środków transportu drogowego. Jest to najnowocześniejsze rozwiązanie tego problemu, niespotykane w postaci gotowej do aplikacji w literaturze światowej". (z Wprowadzenia)

3. Szostak Ludwik, Chrząszcz Wacław: **Naftowa inżynieria złożowa**. – Kraków: Energia Gigawat, 2000. – 480 s. Sygn.: 99956 Cz, M 6690 – egzemplarz dostępny w Czytelni Wydziału Mechanicznego

„[...] W pracy opisane zostały metody pomiarów parametrów złożowych, wydobywczych i filtracyjnych, metody obliczania ciśnień dennych, gazodźwigu, oraz procesy filtracji cieczy i gazu w poziomie skały zbiornikowej. Szczegółowo ujęto charakterystykę eksploatacyjną złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, rodzaje systemów energetycznych wydobycia węglowodorów oraz formuły poboru jednostkowego gazu ziemnego i ropy naftowej. Przedstawione zostały metody bilansu materiałowego, obliczania zasobów węglowodorów oraz analizy krzywych przebiegu wydobycia i jego spadku w czasie eksploatacji złoża.

[...] Skrypt przeznaczony jest dla studentów Wydziału Wiertnictwa, Nafty i Gazu oraz Wydziału Geologii Naftowej, Geofizyki i Ochrony Środowiska. Może być również użyteczny dla magistrów inżynierów i techników specjalności geologii złożowej i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego [...]". (ze Wstępu)

Opracowały: Barbara Oleksowicz i Anna Kmiecik

W Oficynie Wydawniczej

Jan Kubik. Przepływy wilgoci w materiałach budowlanych. Książka porusza ważne i aktualnie rozwijane problemy termomechaniczne związane z dyfuzją wilgoci w materiałach budowlanych. Analizowane są w niej teoretyczne modele procesu oraz wyniki eksperymentalne.

SiM nr 118. Ewa Graczyńska. Universal algebra via tree operads. Praca napisana jest w języku angielskim i stanowi drugą (rozszerzoną) wersję monografii o operatorach na rozmaitościach algebr. Opisano w niej szczegółowo dwa operatory: N i R oraz ukazano metody graficzne mające na celu obrazowe przedstawienie niektórych trudnych pojęć.

ZN 260, Budownictwo z. 44. Interdyscyplinarna Konferencja Naukowo-Techniczna „Aktualne problemy rolniczej technologii, budownictwa i bezpieczeństwa pożarowego". Turawa'2000. W zeszycie zamieszczono 57 artykułów autorstwa pracowników ośrodków naukowych z kraju oraz Czech i Słowacji, a poświęconych tematyce konferencji zorganizowanej przez Katedrę Podstaw Projektowania Budowlanego WB PO oraz Oddział Opolski Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa.

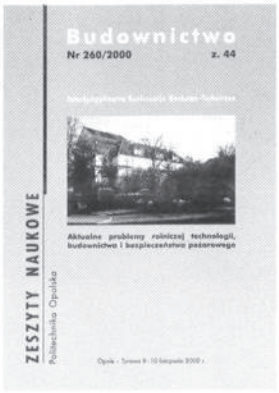

ZN 262, Własność Intelektualna z. 2. Obrót własnością intelektualną w gospodarce rynkowej. Tematyka pięciu prezentowanych w zeszycie artykułów dotyczy zmian w polskim prawie własności przemysłowej, wielofunkcyjności umów, współpracy nauki z przemysłem, roli rzecznika patentowego oraz relacji student a doktorant w obrocie własnością intelektualną.

ZN 263, Mechanika z. 63. Metody oceny struktury oraz własności materiałów i wyrobów. XV Międzynarodowe Sympozjum. Brno 6–8 XII 2000. Zeszyt zawiera ponad pięćdziesiąt artykułów związanych z tematyką konferencji w języku polskim angielskim i czeskim.

Skrypt nr 230. Jerzy Hapanowicz. Operacje mechaniczne w inżynierii procesowej – laboratorium.

Skrypt nr 231. Jerzy Hapanowicz. Operacje cieplno-dyfuzyjne w inżynierii procesowej – laboratorium.

Oba skrypty są zbiorem instrukcji do ćwiczeń laboratoryjnych i przeznaczone są głównie dla studentów kierunków *mechanika i budowa maszyn* oraz *inżynieria środowiska*.

mk

Dział Wydawnictw i Promocji przygotował kalendarze, które nabywać można w Pracowni Technik Multimedialnych – ul. S. Mikołajczyka 5, pok. 110 B